

Milieuimpactbeoordeling

t.b.v. Omgevingsvisie Scherpenzeel

projectnummer 0456905.100
definitief revisie v2
28 september 2021

Milieuimpactbeoordeling

t.b.v. Omgevingsvisie Scherpenzeel

projectnummer 0456905.100

definitief revisie v2
28 september 2021

Auteurs

Matthijs Westland
Tom Wilde
Kjell Spillekom

Opdrachtgever

Gemeente Scherpenzeel
Stationsweg 389 a
3925 CC SCHERPENZEEL

Gecontroleerd:

Laura Neijenhuis

datum	beschrijving	vrijgave
28 september 2021	definitief	T. Artz

Inhoudsopgave

Blz.

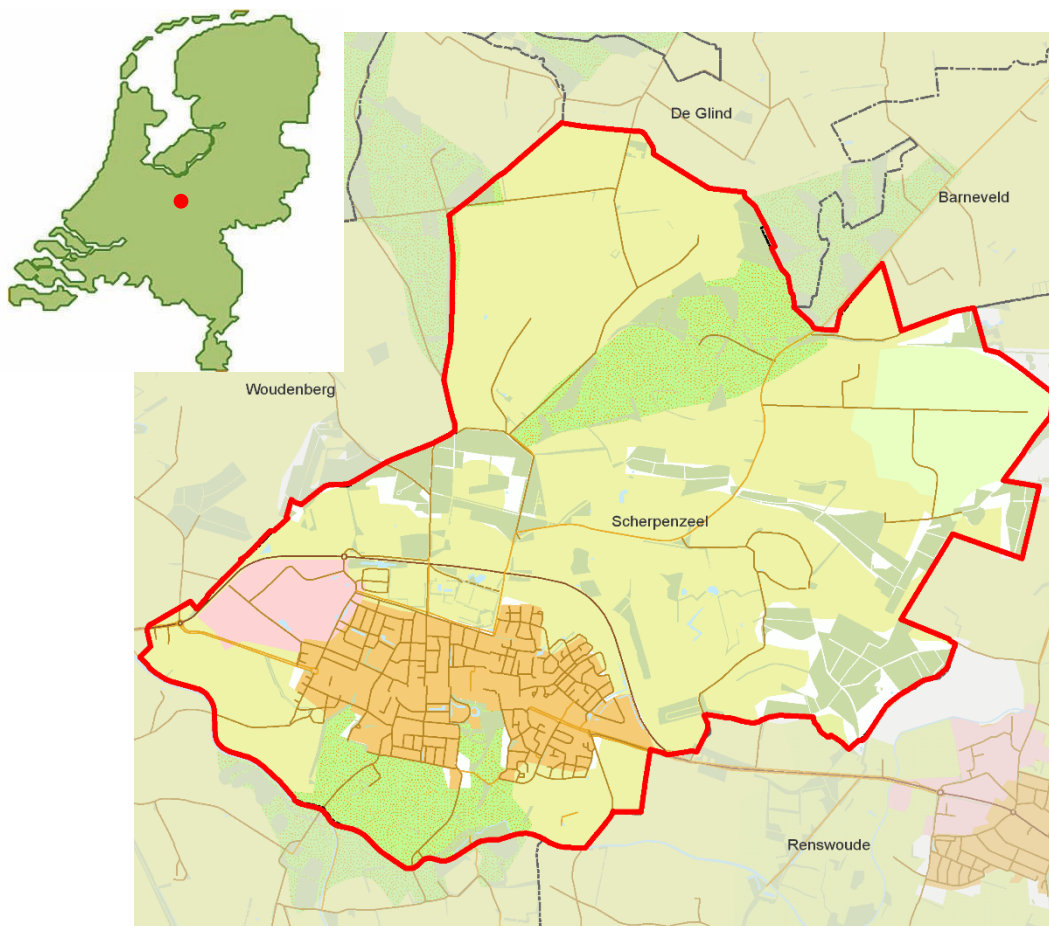
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Waarom een milieuimpactbeoordeling?	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Referentiesituatie	3
2.1	Deelgebieden	3
2.2	Thema's uit de omgevingsvisie	7
3	Aanpak van de milieuimpactbeoordeling	17
3.1	Opbouw van de beoordeling	17
3.2	Het beoordelingskader	17
4	Beoordeling effecten botsproeven	20
4.1	Prioritering ruimteclaims	20
4.2	Gezonde leefomgeving vs. agrarische sector	22
4.3	Verdichting Scherpenzeel-Zuid vs. uitbreiding Scherpenzeel-Noord	24
4.4	Bereikbaar centrum vs. groen centrum	26
4.5	Rust of reuring in het park	28
4.6	Functionele invulling centrum	29
4.7	Grondgebonden woningen vs. appartementen in het centrum	30
4.8	Uitbreiding bedrijventerreinen vs. herstructurering bedrijventerreinen	31
4.9	Aandeel groen vs. aandeel woningen	33
4.10	Omgang energietransitie	34
5	Conclusie en aanbevelingen	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Omgevingswet komt eraan. De overheid wil met deze nieuwe wet de regels voor ruimtelijke ordening vereenvoudigen en samenvoegen. De omgevingsvisie is een van de instrumenten uit deze nieuwe wet en is de vervanger van de structuurvisie. In de omgevingsvisie schetsen overheden als provincies en gemeenten het beleid voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Onderwerpen die aanbod komen zijn onder andere natuur, water, verkeer, gezondheid en economie.

De gemeente Scherpenzeel is bezig met het opstellen van een omgevingsvisie. De omgevingsvisie schetst op hoofdlijnen het beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving en bepaald dus de koers van de gemeente. Met de omgevingsvisie worden ook de kaders gesteld voor toekomstige ontwikkelingen. De gemeente wil in keuzes voor de kaders de belangen van de fysieke leefomgeving mee laten wegen. Hiervoor is voorliggende milieuimpactbeoordeling opgesteld.

Figuur 1-1 Ligging gemeente Scherpenzeel (Bron: OpenStreetMap).

1.2 Waaron een milieuimpactbeoordeling?

Een milieuimpactbeoordeling focust zich vooral op conflicterende belangen. Ten behoeve van de omgevingsvisie zijn meerdere keuzes voor de fysieke leefomgeving tegenover elkaar gezet, zogeheten 'botsproeven'. Met de milieuimpactbeoordeling wordt het milieubelang meegewogen in de besluitvorming van de Omgevingsvisie. Het milieugeweten krijgt op deze manier een plek in het proces.

In dit rapport zijn de te maken keuzes voor de omgevingsvisie beoordeeld op de impact op de fysieke leefomgeving. Bijvoorbeeld: een ruimteclaim op het buitengebied botst wanneer deze òf voor woningbouw òf voor natuurontwikkeling wordt benut. De milieuimpactbeoordeling toetst welk van de twee vanuit milieuperspectief de beste optie is. Het is vervolgens aan het gemeentebestuur een afweging te maken over de voorkeur en motiveert deze keuze.

1.3 Leeswijzer

In deze milieuimpactbeoordeling nemen we u in hoofdstuk 2 mee door de huidige situatie en referentiesituatie (2031) van Scherpenzeel. Hierin worden de relevante milieuaspecten kort toegelicht. In hoofdstuk 3 is de beoordelingsmethodiek uiteengezet. In hoofdstuk 4 zijn de tien botsproeven nader beschouwd: welke effecten hebben deze op het milieu en hoe scoren ze op gebruikelijke m.e.r.-ambities? Hoofdstuk 5 is de conclusie en geeft enkele aandachtspunten mee voor het vervolg.

2 Referentiesituatie

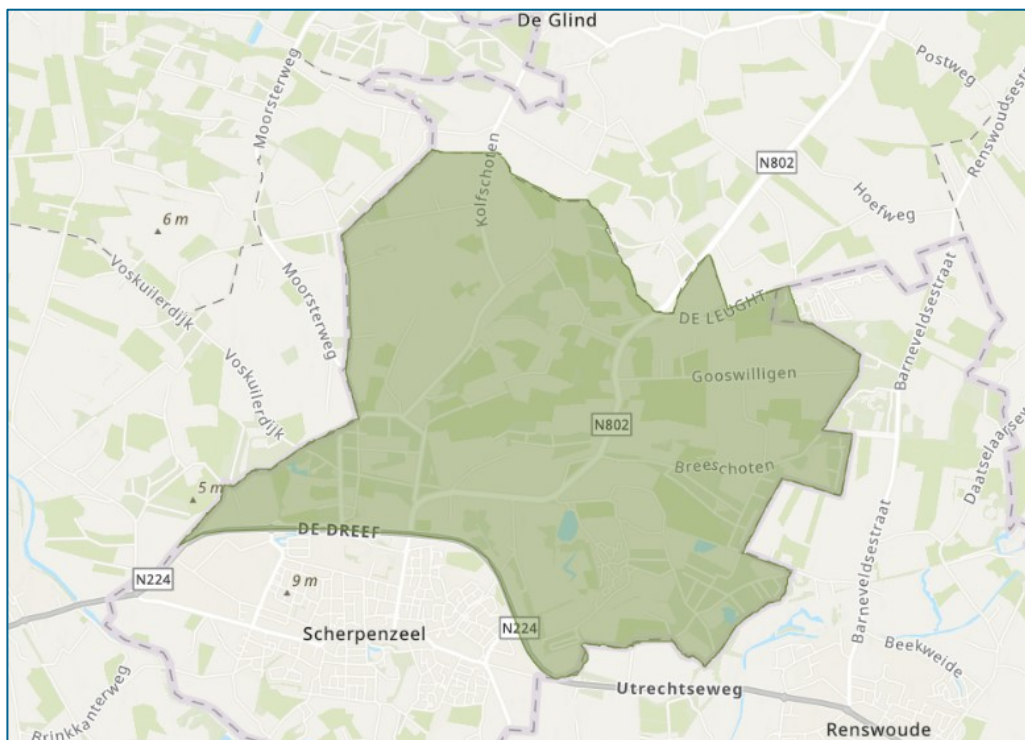
In dit hoofdstuk is allereerst per deelgebied beschreven wat de referentiesituatie is. Vervolgens wordt ook de referentiesituatie per thema beschreven. De referentiesituatie is de toekomstige situatie in de gemeente Scherpenzeel wanneer het bestaande beleid wordt voortgezet, dus zonder de keuzes die in de omgevingsvisie worden gemaakt. Ook autonome trends en ontwikkelingen horen bij de referentiesituatie.

2.1 Deelgebieden

2.1.1 Scherpenzeel Noord

Het deelgebied Scherpenzeel-Noord omvat het buitengebied ten noorden van het dorp. Dit gebied wordt gekenmerkt door een aantrekkelijk landschap met cultuurhistorische waarde, waarin landbouw centraal staat. Ook zijn er kleinschalige recreatieve functies in het gebied aanwezig die passen bij het cultuurlandschap.

Scherpenzeel-Noord heeft nog altijd een herkenbaar en aantrekkelijk kampen- en bekenlandschap met bos- en houtwallen. De gemeente ziet deze eigenschappen dan ook als cultuurhistorische waarde voor het gebied. De centraal gestelde landbouw is belangrijk maar moet wel passend zijn in een aantrekkelijk landschap.

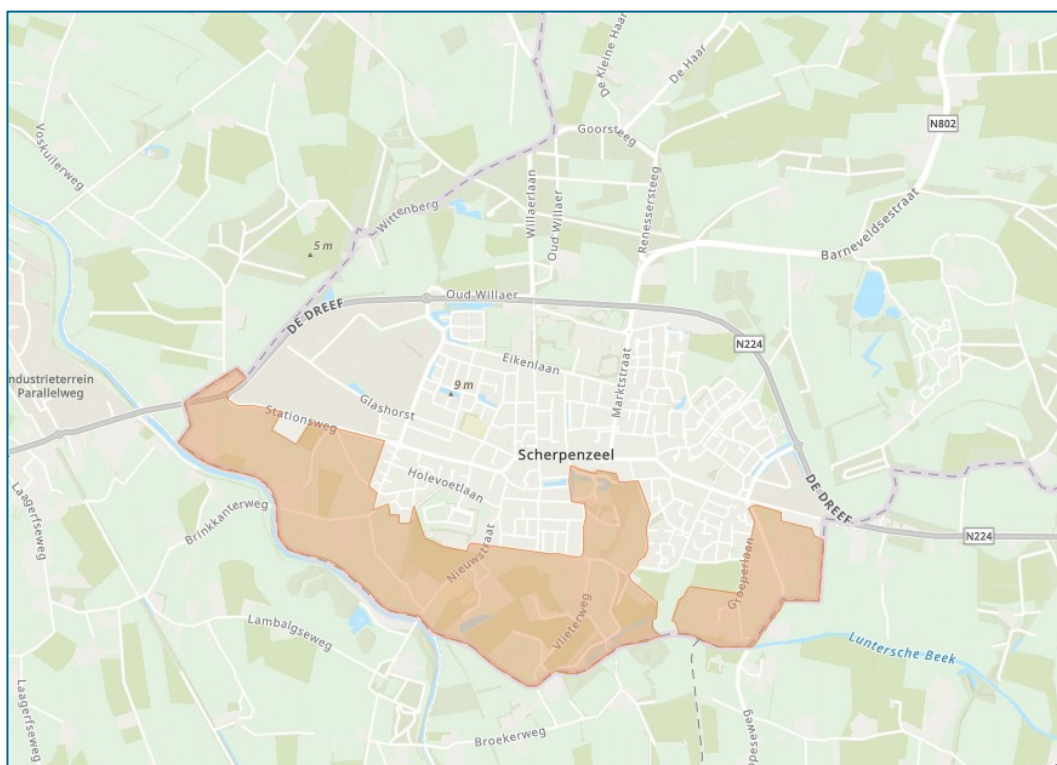
Figuur 2-1: Deelgebied Scherpenzeel Noord (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.1.2 Scherpenzeel Zuid

Het deelgebied Scherpenzeel-Zuid is het buitengebied ten zuiden van de kern. Dit gebied is een dynamisch dorplandschap waarin het aantrekkelijk wonen is. Met landgoed Huize Scherpenzeel is er een centrale groene long in het gebied.

Het Landgoed Huize Scherpenzeel is een belangrijk onderdeel van de geschiedenis van Scherpenzeel en de beelddrager voor de zuidrand van Scherpenzeel. Dit landgoed is van hoge cultuurhistorische waarde (door de bebouwing en het omringende park in Engelse landschapstijl). Daarnaast zijn er veel landschappelijke waarde (lanen, bosschages) en ecologische waarde (NNN) aanwezig. Ook drukt het militaire landschap van de Grebbelinie nog een stempel op het gebied. De Lambalgerkeerkade is een monumentale landschappelijke en ecologische drager die vanuit dit gebied tot in de dorpskern loopt. De bebouwing grenst grotendeels aan het centrum van Scherpenzeel omringd door een dorpspark.

In dit gebied zijn er al enkele ruimtelijke ontwikkelingen die tot uitvoering komen. Dit zijn onder andere de woningbouw ontwikkelingen ten zuiden van Akkerwindelaan/Ringbaan en aan de Koepellaan.

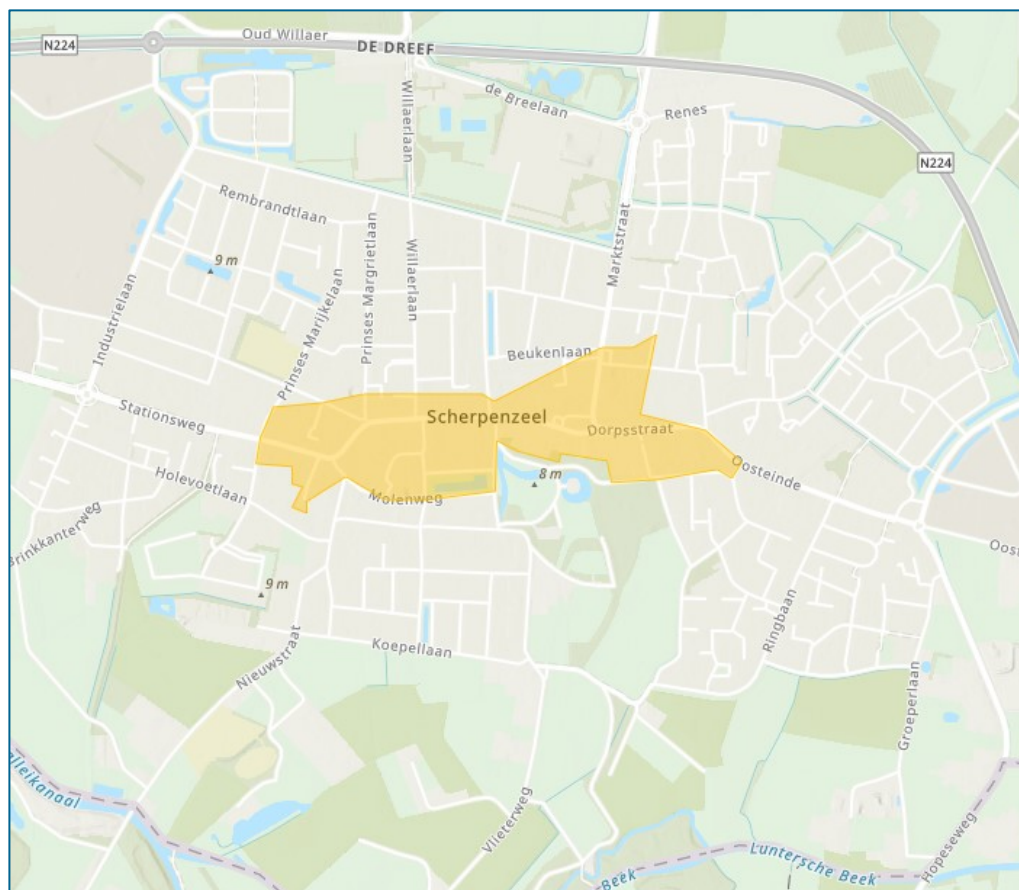

Figuur 2-2: Deelgebied Scherpenzeel Zuid (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.1.3 Scherpenzeel Centrum

Het centrum van Scherpenzeel is gevormd rondom de Dorpsstraat, de centrale as van het dorp. Hier liggen van oudsher de openbare functies zoals winkels en kerk. Verder zijn in het centrum winkels, horeca en dienstverlening te vinden. Het gebied vormt een knooppunt in recreatieve routes waar je kort kan verblijven en waar meerdere (horeca)voorzieningen zijn. Het is daarmee een levendig winkel- en verblijfsgebied voor bewoners, omwonenden en bezoekers.

Figuur 2-3: Deelgebied Scherpenzeel Centrum (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.1.4 Scherpenzeel Bedrijventerreinen

Aan de uiteinden van het dorp Scherpenzeel liggen de twee bedrijventerreinen, namelijk 't Zwarte land aan de westkant (ca. 35 ha) en Hoge-kamp-Oost (ook wel Holleweg) aan de oostkant (ca. 6,5 ha). Op deze locaties zijn de meeste bedrijven binnen de gemeente gevestigd.

Er zijn verschillende bedrijven gevestigd op deze bedrijventerreinen onder andere in bouw, handel, vervoer, financiële dienstverlening en specialistische zakelijke diensten. Deze bedrijven dragen ook bij aan de meeste banen binnen de gemeente. Maar de terreinen verschillen wel ten opzichte van elkaar. Grootschalige bedrijven gericht op productie, distributie en op- en overslag zijn met name

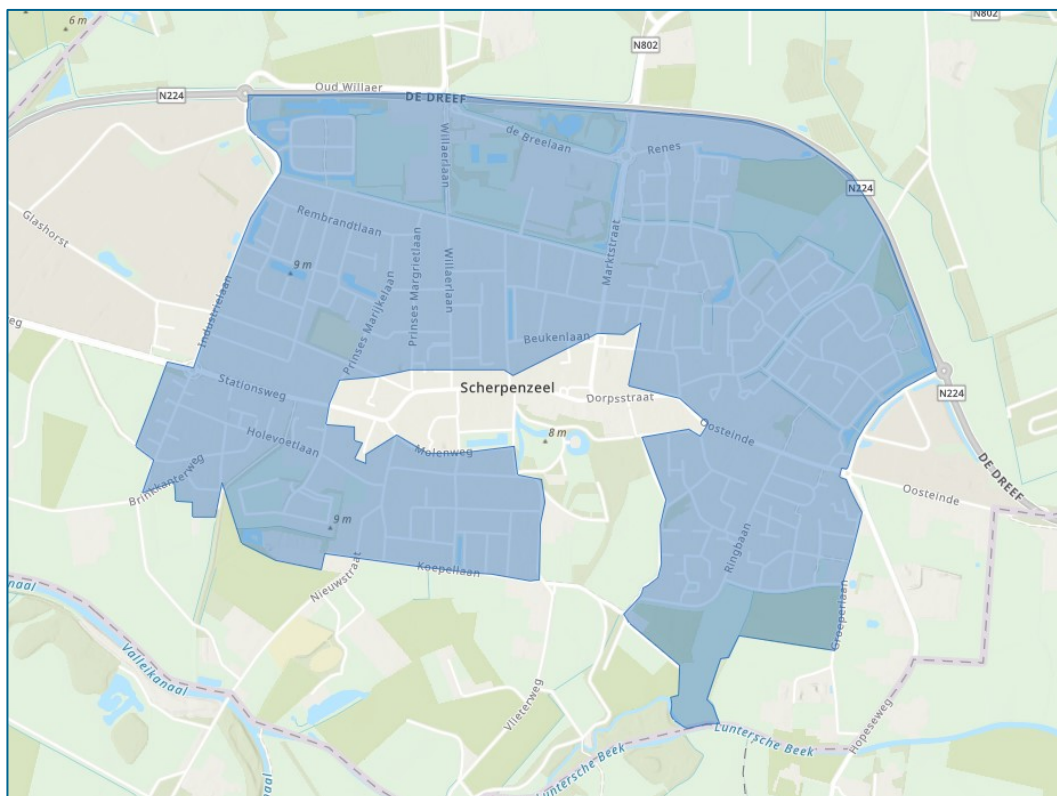
gevestigd op 't Zwarte land. Deze bedrijven hebben de ruimte nodig en die is hier. Bedrijventerrein Hogekamp-Oost is kleinschaliger opgezet en de ruimtebehoefte van de bedrijven past hier ook bij.

Figuur 2-4: Deelgebied bedrijventerreinen Scherpenzeel (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.1.5 Scherpenzeel Woongebied

Het woongebied van Scherpenzeel bestaat uit de woonbuurten van de kern. Deze wijken liggen ten zuiden van De Dreef en om het centrum heen. Voorzieningen als zorg, cultuur, sport en recreatie zijn dichtbij te vinden. Daarmee is er een sterk verenigingsleven in Scherpenzeel. Er zijn landschappelijke structuren aanwezig die zorgen voor een mooie, groene en rustige omgeving. Daarmee is er een verwevenheid tussen het dorp en het omliggende buitengebied.

Figuur 2-5: Deelgebied Scherpenzeel Woongebied (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.2 Thema's uit de omgevingsvisie

2.2.1 Agrarische sector

Agrarische bedrijven houden zich bezig met het verbouwen van groenten en fruit of veehouderij. In de gemeente Scherpenzeel zijn circa 30 agrarische bedrijven actief en hebben daarmee een belangrijk aandeel in de economie van Scherpenzeel. De gemeente Scherpenzeel is ook onderdeel van de Regio Foodvalley, dit is een economische topregio op het gebied van AgriFood en draagt bij aan het imago van Scherpenzeel. Op dit moment is er een evenwicht tussen de ruimte voor groei van de agrarische bedrijven en een fijne omgeving om in te wonen voor de bewoners.

2.2.2 Infrastructuur en mobiliteit

Bereikbaarheid

Een goede bereikbaarheid stelt bewoners in staat om mee te kunnen doen aan activiteiten. Hoe zijn winkels en bedrijven te bereiken? Infrastructuur gaat om het geheel aan (spoor)wegen, fietspaden, verkeerslichten en andere fysieke elementen die bewoners en bezoekers in staat stellen om zich te verplaatsen binnen de gemeente.

De gemeente Scherpenzeel wordt ontsloten door twee provinciale wegen; de N224, dit is de belangrijke weg richting Renswoude-Veenendaal en Woudenberg-Leusden-Amersfoort en de

autosnelwegen A12 en A28; en de N802 verbindt Scherpenzeel met Barneveld, de A30 en verder richting de A1. Aandachtspunt is wel de complexe verkeerssituatie vlakbij de aansluiting naar de A12 bij Maarsbergen, door een spoorwegovergang ontstaat daar veel vertraging. De provincie en Prorail zijn bezig met een plan om de overgang daar op te heffen. De bestaande infrastructuur wordt de komende jaren verder verbeterd om de doorstroming en veiligheid te verbeteren. Er wordt hiervoor samengewerkt in de Regio Foodvalley om problemen rondom de bereikbaarheid in de regio op de agenda te krijgen bij de wegbeheerders.

Op het gebied van openbaar vervoer heeft Scherpenzeel een regionale busverbinding, buslijn X80, tussen Amersfoort en Veenendaal-De Klomp (treinstation). Naast deze buslijn rijdt er naar Barneveld een buurtbus en sinds 2021 een lijnbus. De route van de buurtbus gaat door de Glind en de woonwijken van Barneveld naar het station Barneveld Centrum. De lijnbus rijdt eens per uur. Over 2 jaar gaat de concessie over naar een nieuw concessiegebied, dus is het een aandachtspunt om deze lijnbus te behouden, omdat bewoners van Scherpenzeel anders helemaal via Amersfoort of Veenendaal-De Klomp moeten reizen (dat is sneller dan de buurtbus).

Binnen de gemeente is de bereikbaarheid per fiets goed en deze wordt ook goed benut. Niet alleen binnen Scherpenzeel maar ook naar de plaatsen eromheen. Het bereik is met de komst van elektrische fietsen verder toegenomen. Er wordt ook gewerkt aan een snelfietsroute Amersfoort-Veenendaal. Deze route loopt via Leusden, Woudenberg-Oost, Scherpenzeel (via Stationsweg of Valleikanaal) naar Veenendaal.

Voor voetgangers zijn in het centrum vrijwel overal stoepen en oversteekplaatsen gerealiseerd. Aandachtspunten hierbij zijn de wisselende kwaliteit en de toegang voor mindervaliden. Deze punten worden meegenomen bij de herinrichting van het centrum.

Verkeersveiligheid

De verkeersveiligheid in Scherpenzeel is goed. Er zijn relatief weinig ongevallen met letsel. Hierin scoort Scherpenzeel aanzienlijk beter dan gemiddeld. Daar tegenover staat dat in het buitengebied relatief veel eenzijdige ongevallen zijn waarbij vaak alcohol, drugs en zeer hoge snelheden in het spel zijn. In samenwerking met de politie wordt hier aandacht aan besteed.

Parkeren

In 2019 heeft de gemeente Scherpenzeel een uitgebreid parkeeronderzoek uit laten voeren. Dit onderzoek is vergeleken met het onderzoek uit 2012. In het centrum is er een lage bezettingsgraad, dit betekent het percentage van de parkeerplaatsen die bezet zijn. Op piekmomenten komt de bezettingsgraad nauwelijks boven de 85%, ook zijn er altijd parkeerlocaties in de directe omgeving beschikbaar. In het centrum en bij de bushaltes zijn voldoende fietsstall mogelijkheden. Echter is de kwaliteit en uitstraling wisselend, dit wordt bij de herinrichting van het centrum opgepakt.

De woonwijken laten een ander beeld zien, hier is de parkeerdruk namelijk gestegen tussen 2012 en 2019. In sommige kleine delen van woonwijken zorgt dit tijdens piekuren voor een tekort aan parkeerruimte. Op loopafstand is echter altijd wel parkeerruimte beschikbaar ook tijdens piekuren.

2.2.3 Milieu

Onder het thema milieu valt een aantal onderwerpen. Het gaat om de kwaliteit van de lucht, de bodem en het water. Ook hoeveel geluid en geur ergens gemerkt wordt is van invloed op het

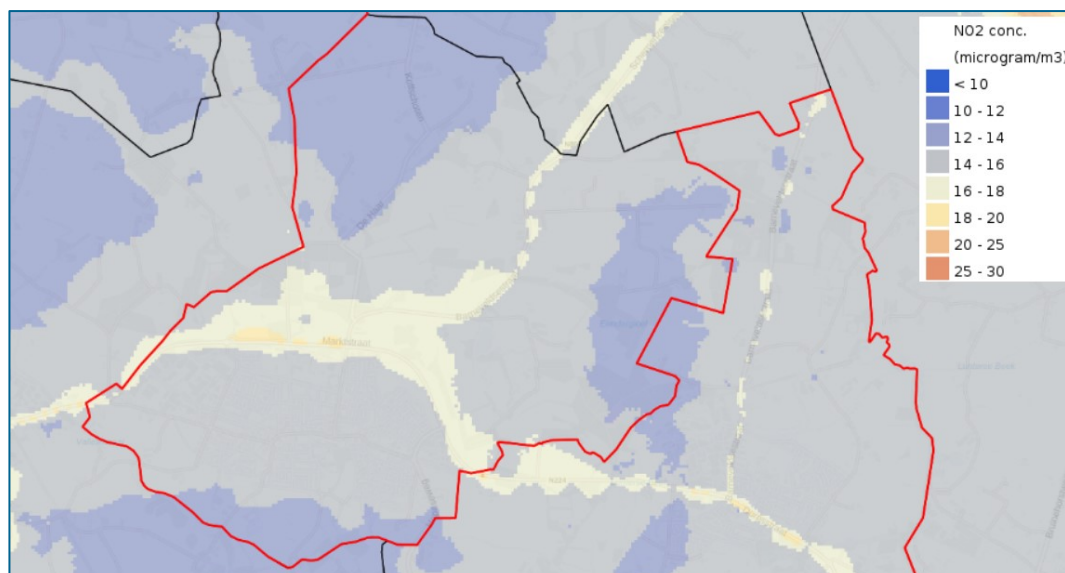
milieu. Deze hebben allemaal invloed op de omgeving en zijn onderdeel van een gezonde leefomgeving.

Bodem/water

Water is een belangrijke en unieke waarde in het bekenlandschap van Scherpenzeel, tussen de wallen Heuvelrug en Veluwe, en een onmisbaar onderdeel van de omgeving. Een tweetal waterlopen zijn bepalend, de Lunterse Beek en het Valleikanaal. In het bestaande beleid wordt er gericht op het in stand houden van de aanwezige waterlopen die een belangrijke hydrologische, ecologische en cultuurhistorische functie hebben. Een goede kwaliteit van water, bodem en lucht bevordert de kwaliteit van leven en de gezondheid van mens en dier.

Luchtkwaliteit

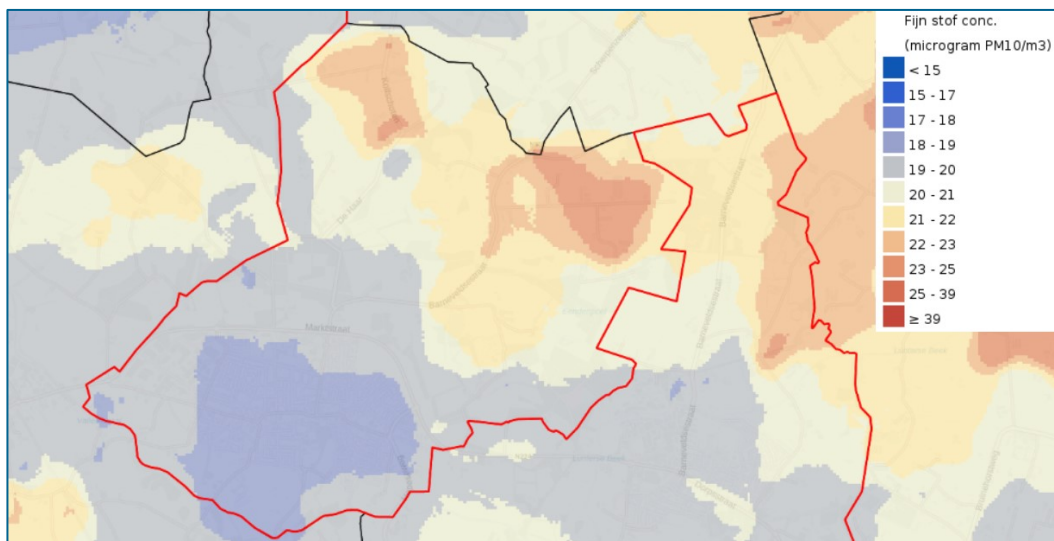
Luchtkwaliteit wordt doorgaans getoetst op maatgevende luchtverontreinigende stoffen. Het gaat hierbij om stikstofdioxiden (NO_2), fijnstof (PM_{10}) en zeer fijnstof ($\text{PM}_{2,5}$). De kaarten hieronder laten respectievelijk de concentraties van deze stoffen in de lucht zien. *N.B. De gepresenteerde informatie is op basis van cijfers uit 2019. Door covid-19 zijn de cijfers uit 2020 niet representatief voor de gebruikelijke situatie.*

Figuur 2-6: Concentraties stikstofdioxiden (NO_2). (Bron: Atlasleefomgeving, RIVM).

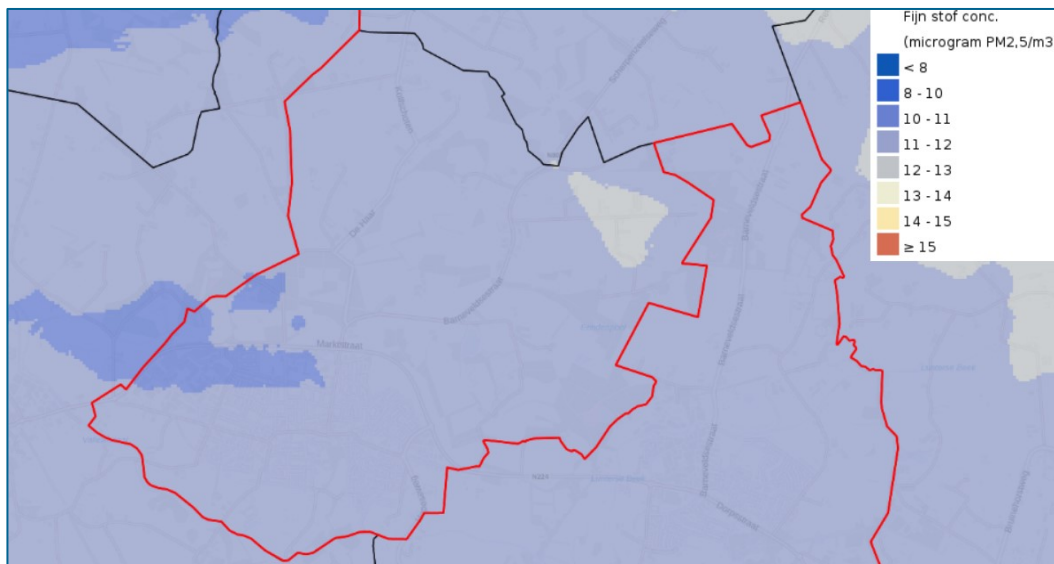
De wettelijke grenswaarde voor stikstofdioxiden (Wet milieubeheer) is $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit is ook de advieswaarde van de World Health Organization (WHO). Desondanks is de grens van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ relatief hoog en wordt deze nog maar op weinig locaties in Nederland werkelijk overschreden. Binnen de gemeentegrenzen van Scherpenzeel vallen alle gebieden onder de wettelijke grenswaarde. De hoogste waarden worden gemeten langs de doorgaande wegen in en rondom de kern.

Figuur 2-7: Concentraties fijnstof (PM_{10}). (Bron: Atlasleefomgeving, RIVM).

De wettelijke grenswaarde voor fijnstof (PM_{10}) is volgens de Wet milieubeheer $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. De WHO advieswaarde is $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Boven deze waarde heeft de luchtkwaliteit negatieve effecten op de gezondheid. Binnen de gemeente zijn vooral in het noordelijke buitengebied agrarische bedrijven aanwezig die een sterk negatieve impact op de uitstoot van fijnstof hebben. Uit de figuur is op te maken dat de concentraties hier lokaal wel tot $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ kunnen oplopen. In de kern Scherpenzeel is dit echter niet aan de orde en liggen de concentraties rond de $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Figuur 2-8: Concentraties zeer fijnstof ($PM_{2,5}$). (Bron: Atlasleefomgeving, RIVM).

Zeer fijnstof ($PM_{2,5}$) bestaat uit zeer kleine deeltjes die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. De grenswaarde ligt volgens de Wet milieubeheer op $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, maar de streefwaarde van de WHO ligt fors lager, op $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$. In de huidige situatie liggen deze concentraties tussen de 10 - $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Hiermee voldoet de situatie wel aan de wettelijke normen, maar niet aan de WHO-advieswaarden. Lokaal bij agrarische bedrijven, met name in het noordoosten van de gemeente, ligt de concentratie zeer fijnstof nog iets hoger, richting de 15 µg/m³.

De algemene trend voor luchtverontreinigende stoffen is dat de concentraties hiervan over tijd afnemen. Verbrandingsmotoren en bedrijven zijn belangrijke bronnen die stikstofdioxiden uitstoten, maar deze worden naar verwachting steeds schoner (en stiller). Fijnstof en zeer fijnstof is grilliger. Een groot deel van de concentraties hebben geen lokale oorsprong en zijn dus lastiger te reguleren. Het deel van de concentraties (zeer) fijnstof die wel een lokale oorsprong hebben, zijn afkomstig van (pluim)veehouderijen. Deze concentraties zullen door verbeterde technieken ook steeds lager worden, maar een echt positief effect op de gezondheid wordt pas behaald bij het wegnemen van dergelijke bedrijvigheid.

Geluid

Overlast als gevolg van geluid kan leiden tot gezondheidsklachten bij de gehinderden. Denk hierbij aan slaapverstoring en het gebrek aan rust. De scheidslijnen tussen rust en reuring en hoe een individu deze ervaart, zijn subjectief. Zowel vanuit de wetgever als vanuit instanties als de GGD en de World Health Organization (WHO) wordt gepoogd een acceptabel leefklimaat te borgen door een zo gezond mogelijke geluidssituatie na te streven. Wegverkeer is de voornaamste geluidbron in Scherpenzeel. Daarnaast kunnen tijdelijke activiteiten, zoals evenementen of buurtfeesten, overlast in de omgeving veroorzaken.

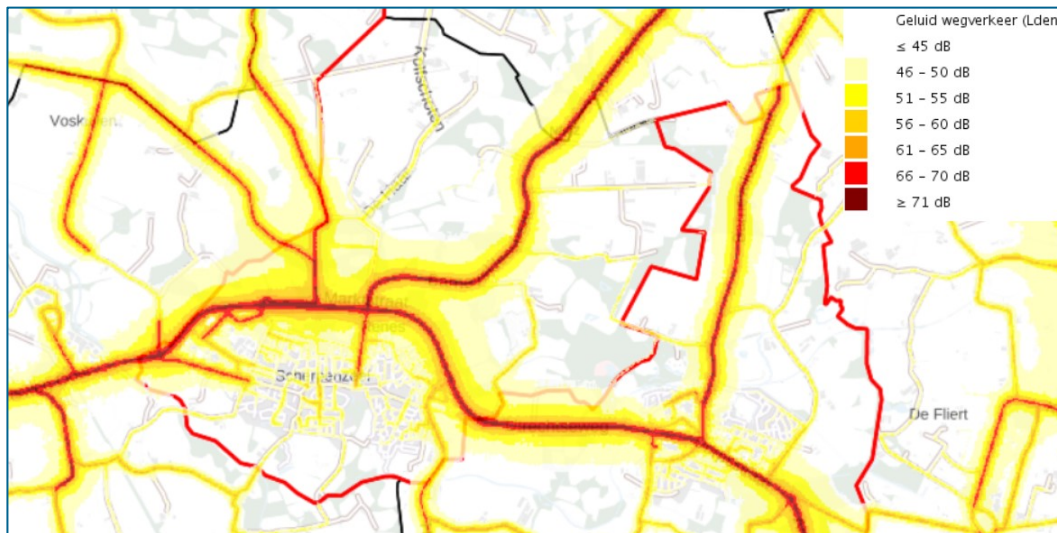
De wettelijke waarden en de WHO-advies waarden van diverse geluidbronnen staan ter informatie in de tabel hieronder vermeld. *N.B. De gepresenteerde informatie is op basis van cijfers uit 2019. Door covid-19 zijn de cijfers uit 2020 niet representatief voor de gebruikelijke situatie.*

Type	Juridische voorkeursgrenswaarde	Juridische maximale ontheffingswaarde	WHO maximale advieswaarde
Industrie	50 dB(A)	55 dB(A)	-
Spoorweg	55 dB	68 dB	54 dB (44 dB in de nachturen)
Wegverkeer	48 dB	53 dB buitenweg 63 dB binnen kom	53 dB (45 dB in de nachturen)
Luchtvaart	48 dB	-	45 dB (40 dB in de nachturen)
Windturbines	47 dB	-	45 dB
Cumulatief	-	-	-

Wegverkeerlawaai is een hinderbron die zich vooral concentreert langs doorgaande wegen waar veel verkeer overheen komt. In het geval van Scherpenzeel gaat het om de N224 en de N802. Op de wegas ligt de geluidbelasting het hoogst, maar deze wegen liggen in het buitengebied waardoor de feitelijke hinder en mogelijke slaapverstoring beperkt blijft.

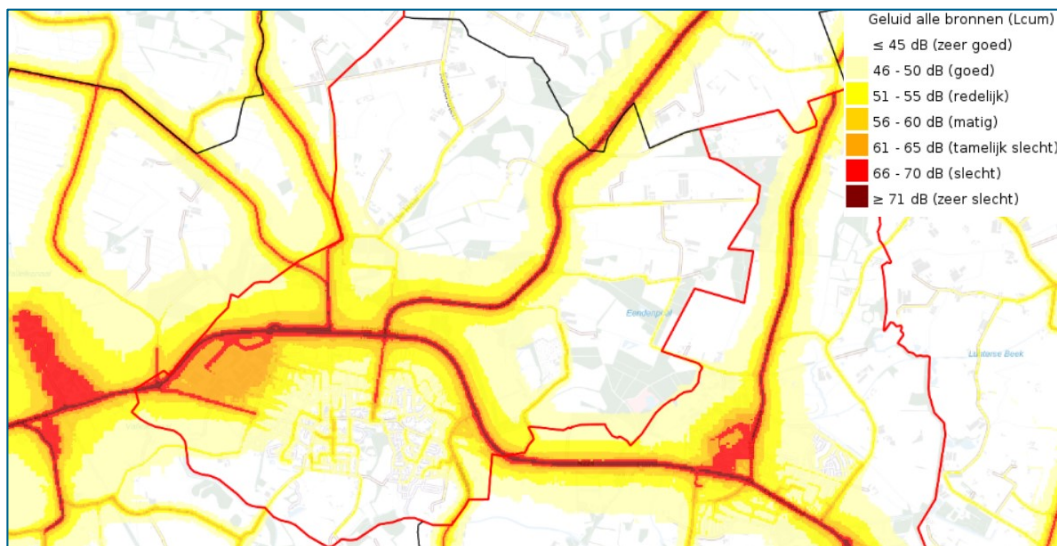
Binnen de kern van Scherpenzeel ligt de geluidbelasting door wegverkeer lager en wordt op de meeste plekken aan de maximale ontheffingswaarde en aan de WHO-advieswaarde voldaan: lager dan 53 dB. Vooral de wegen Stationsweg en Marktstraat hebben een relatief hoge geluidbelasting omdat die belangrijkste toegangswegen tot de kern Scherpenzeel zijn. Bij de Marktstraat levert dit mogelijk meer hinder op dan bij de Stationsweg, aangezien de Marktstraat direct langs bewoning

loopt, terwijl de Stationsweg vooral een bedrijventerrein ontsluit. Langs deze wegen ligt de geluidbelasting hoog: op enige afstand nog tussen de 61-65 dB.

Figuur 2-9: Geluidhinder wegverkeer (Bron: Atlasleefomgeving, RIVM).

Het percentage van de inwoners dat geluidhinder ervaart van bedrijven en industrie in de gemeente is 1,4%. Daarnaast is in onderstaande figuur de totale geluidhinder van diverse geluidsbronnen weergegeven. Dit laat zien dat de geluidbelasting vooral langs de doorgaande wegen hoog is, maar ook in het westen van de gemeente. Hier is een actief bedrijventerrein aanwezig waar een relatief hoge geluidbelasting van afkomstig is. Dit blijft echter vooral beperkt tot het bedrijventerrein zelf, en heeft minder hinder op de aangrenzende woningen.

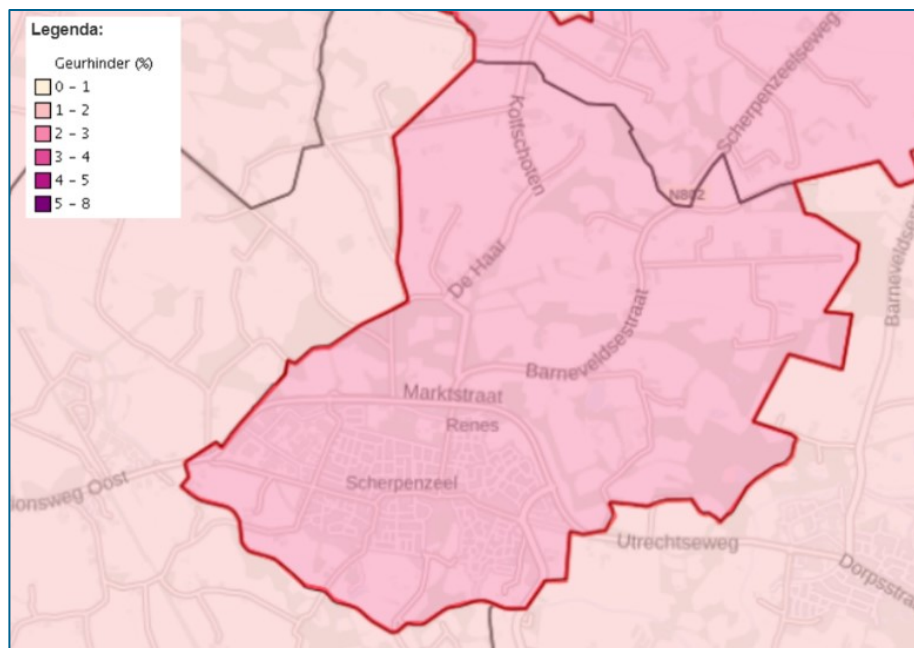

Figuur 2-10: Geluidshinder cumulatief (Bron: Atlasleefomgeving, RIVM).

Geurhinder

Wanneer het gaat om geurhinder geeft een relatief laag percentage van de inwoners van Scherpenzeel aan dat zij ernstige geurhinder ervaren van wegverkeer (1-2%), fabrieken en bedrijven (1-2%) en agrarische bedrijven (2-3%). Overlast door open haarden is voor 3-4% van de inwoners hinderlijk. Het percentage dat ernstige geurhinder ervaarvertaart door openhaarden of barbecues in de omgeving ligt fors hoger (5-8%). Geurhinder is een teken dat mensen zich (al dan niet tijdelijk) niet prettig voelen in hun omgeving en kan gezondheidsklachten als misselijkheid, benauwdheid of hoofdpijn tot gevolg hebben.

Figuur 2-11: Percentage mensen dat geurhinder van agrarische bedrijven ervaart (Bron: Atlasleefomgeving).

2.2.4 Energietransitie

In 2018 werd er in Scherpenzeel 707TJ of 194 kWh per jaar aan energie verbruikt. Dit is onderverdeeld in ca. 49% voor warmte, 34% voor elektriciteit en 17% voor verkeer en vervoer. Begin 2020 is de Kadernotitie Duurzaamheid vastgesteld door de gemeente Scherpenzeel. Daarin staat de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. De tussentijdse doelstelling is om in 2030 55% broeikasreductie te realiseren. Deze ambitie is ook opgenomen in de Energievisie die in 2021 is vastgesteld. Hierin wordt ingezet op 1,5% energiebesparing per jaar, zodat in 2030 15% energiebesparing is bereikt. Ook is er uitgewerkt op welke manier en met welke randvoorwaarden de opwek van duurzame energie mogelijk is. Met maximaal 20 ha aan zonnenveld-projecten en het realiseren van 2 windturbines (6-10 MW).

Samen met acht gemeenten, twee provincies, twee waterschappen en vele belanghebbenden in de regio wordt er een Regionale Energiestrategie (RES) opgesteld. Dit is een plan waarin samen bepaald wordt hoe een duurzaam en slim energiesysteem in de Regio Foodvalley gemaakt kan worden. In de RES wordt onder anderen bepaald waar verschillende vormen van duurzame energie

het beste opgewekt kunnen worden en worden er afspraken gemaakt over de verdeling en het transport van energie.

2.2.5 *Recreatie en toerisme*

Vrijtijdsbesteding van inwoners van de gemeente (recreatie) en van bezoekers (toerisme) komt in verschillende vormen voor in Scherpenzeel. Het buitengebied leent zich uitstekend voor wandelen en fietstochten. Ook het historisch centrum biedt de bezoeker veel mogelijkheden voor dagrecreatie, door cultuurhistorische plekken, horecagelegenheden en het netwerk van wandelroutes welke hier samenkomt. Op de grens van bos en boerenland zijn mogelijkheden voor verblijfsrecreatie. Scherpenzeel kan zich profileren als aantrekkelijk knooppunt tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe.

2.2.6 *Gezondheidsbevordering*

De (on)mogelijkheden die de omgeving de bewoners biedt om een gezond leven te leiden maken het onderdeel gezondheid relevant voor een omgevingsvisie. Bijvoorbeeld de mogelijkheid om te kunnen sporten of te bewegen in een groene omgeving of de toegankelijkheid tot zorg. Scherpenzeel heeft een groene en beweegvriendelijke leefomgeving en veel voorzieningen op het vlak van sport en activiteiten. Veel gezondheidsindicatoren zijn in Scherpenzeel positiever dan de landelijke gemiddeldes (voor bijvoorbeeld obesitas, rook- en drinkgedrag), maar er zijn meer chronische ziekten, gezondheidsbeperkingen en angst- en depressieklachten. Dat kan komen door vergrijzing. Het toenemende aantal ouderen in de gemeente zorgt dat statistisch de aantallen van bepaalde ziektes (als hartinfarcten en hersenbloedingen) hoger worden. Ook mentale gezondheid moet niet worden onderschat. Eenzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijke thema's. Daarbovenop wordt er meer en meer een beroep gedaan op mantelzorgers, die op hun beurt ook fysiek en mentaal gezond moeten weten te blijven.

2.2.7 *Voorzieningen*

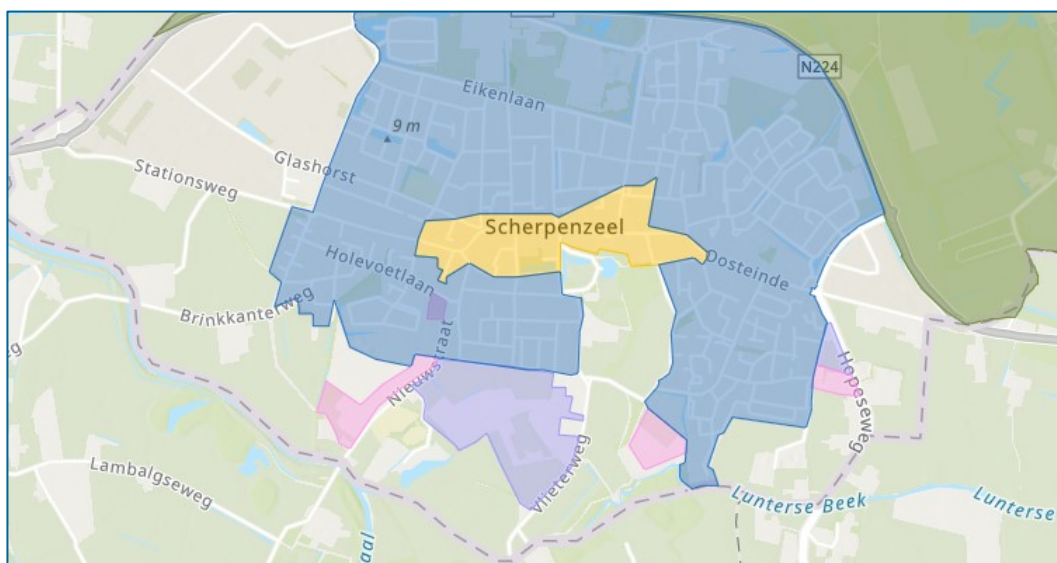
Het voorzieningenniveau van een leefomgeving geeft aan of er voldoende voorzieningen in de buurt van woningen aanwezig zijn. Denk aan winkels, onderwijs, zorg, ontmoetingsplekken, sport- en speelplekken, cultuur en maatschappelijke dienstverlening. In het centrum van Scherpenzeel zijn veel van deze voorzieningen aanwezig, en de woonbuurten liggen allemaal relatief dichtbij het centrum. Regionale voorzieningen als een ziekenhuis, middelbaar- en hoger onderwijs en een treinstation zijn verder weg, maar bereikbaar via OV en provinciale wegen. Demografische veranderingen (vergrijzing, minder kinderen) kunnen wel leiden tot een veranderende vraag aan voorzieningen (bijvoorbeeld meer zorg, minder onderwijs).

2.2.8 *Wonen*

Het thema wonen is een belangrijk onderwerp voor (de bewoners van) Scherpenzeel. Het woongenot ligt hoog, mede door de nabijheid van voorzieningen en het open landschap van het buitengebied. Begin 2020 telde Scherpenzeel 9.880 inwoners, en begin 2019 3.970 huishoudens. Het aantal woningen is ook 3.970. In Scherpenzeel wonen in vergelijking met het landelijk gemiddelde veel (jonge) gezinnen en weinig alleenstaanden. Ruim 39% van alle huishoudens vormt een huishouden met thuiswonende kinderen. Veel van deze kinderen zullen toekomstige nieuwe

huishoudens vormen. 72% van de totale woonvoorraad bestaat uit koopwoningen. Bijna 40% daarvan heeft een WOZ-waarde in het lage middensegment (€180.000-€260.000). De onder- en bovenkant van de koopsector zijn slechts sporadisch aanwezig. 16% van de totale woonvoorraad bestaat uit sociale huurwoningen, 12% uit particuliere huurwoningen. Vergrijzing leidt tot aandacht voor leeftijdsbestendige bouw; 29% van de huishoudens valt in de categorie 65 jaar of ouder. Deze trend is landelijk zichtbaar.

Er zijn nog verdere zoekgebieden voor woningbouw in de gemeente aan de zuidzijde van de kern (met lage dichtheden), zoals in de figuur hierna zijn weergegeven.

Figuur 2-12: Wonen: ontwikkellocaties (paars) en zoekgebieden (roze) (Bron: Omgevingsvisie Scherpenzeel).

2.2.9 Werk en ondernemen

Werk en ondernemen richt zich op werkgelegenheid, ondernemerschap en het vestigingsklimaat in de gemeente Scherpenzeel. Dit heeft betrekking op werken en ondernemen op zowel bedrijventerreinen als op andere plekken in de gemeente. De geografische ligging van Scherpenzeel, in de economisch bloeiende regio Foodvalley en vlakbij regio Utrecht, biedt veel economische kansen. Scherpenzeel heeft een hoge werkgelegenheid, met veel banen in onder andere de transport & logistiek, agrocomplex & food sectoren en de maakindustrie.

De gemeente Scherpenzeel biedt op hoofdlijnen in drie gebieden ruimte aan bedrijven: (1) bedrijven in het buitengebied; (2) bedrijven op bedrijventerreinen; (3) bedrijven (aan huis) in de kern. Binnen deze verdeling zijn er vele soorten bedrijven, van logistieke bedrijven of kantoren op de bedrijventerreinen tot aan agrarische bedrijven en kleinschalige bedrijvigheid rondom recreatie en toerisme in het buitengebied.

2.2.10 *Groene omgeving*

Groene omgeving gaat over natuur, landschap en biodiversiteit. De gemeente Scherpenzeel vindt het belangrijk dat er voldoende groen is in de wijken, maar ook dat natuurgebieden beschermd zijn. Het groene landschappelijke karakter maakt Scherpenzeel uniek en een aantrekkelijke woonplaats. Er zijn grote groene landschappen ten noorden van de N224 en ten zuiden van de kern. Het gebied wordt gekenmerkt door de groene kamers met houtwallen en lanen in het kampenlandschap. Dit zorgt er voor dat er een relatief harde grens is tussen bebouwd gebied en het landelijk gebied. In het noorden van Scherpenzeel is ondanks de schaalvergroting in de landbouw het historisch kampenlandschap goed bewaard gebleven. Het landschap heeft cultuurhistorische waarde omdat het iets verteld over de manier waarop men vroeger met het landschap omging. Daarnaast liggen in zowel het buitengebied als de kern elementen die op zichzelf cultuurhistorische waarde hebben of cultuurhistorische waarde geven aan het landschap.

2.2.11 *Duurzaamheid en klimaat*

Zoals eerder aangegeven heeft de gemeente Scherpenzeel de ambitie uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Lokaal wordt er samengewerkt met inwoners en partners aan duurzaamheidsinitiatieven. Daarbij ligt de focus op energiebesparende maatregelen, het tegengaan van de gevolgen van de klimaatverandering en duurzaamheidsmaatregelen als afvalscheiding en het voorkomen van zwerfafval.

3 Aanpak van de milieuimpactbeoordeling

3.1 Opbouw van de beoordeling

Voor de omgevingsvisie Scherpenzeel zijn tien botsproeven uitgevoerd (zie tabel hieronder). Deze zijn voorgelegd aan de raad van Scherpenzeel en behandeld in een uitgebreide keuzesessie waar over de tien keuzes nader is gediscussieerd. Het gaat om de volgende tien botsproeven waarover wij in deze milieuimpactbeoordeling een uitspraak doen:

Nr.	Te beoordelen keuzes
1	Waar liggen de prioriteiten voor ruimtevragers?
2	Het versterken van de gezonde leefomgeving vs. ruimte houden voor ontwikkeling van de agrarische sector
3	Verdichting woningen in Zuid en Woongebied vs. verdere uitbreiding in buitengebied Noord
4	Bereikbaarheid van ondernemers in het centrum en parkeerplaatsen vs. beleefbaar, groen en aantrekkelijk centrum
5	Horeca in het park vs. rust in het park
6	Meer gevarieerde verblijfsruimten en vrijheid voor ondernemers vs. meer uniformiteit en behoud beeldkwaliteit in het centrum
7	Grondgebonden woningen vs. meer appartementen in het centrum
8	Uitbreiding bedrijventerreinen vs. herstructurering / herschikking / inbreiding bedrijventerreinen
9	Voldoende groen in het (hele) dorp vs. inbreiding bij nieuwe woningen
10	Omgang vraagstuk energietransitie

Hoewel voor sommige van de botsproeven de keuzes al redelijk vast lijken te staan, zijn deze toch meegenomen in de milieuimpactbeoordeling. Zo is later te herleiden dat een gemaakte keuze ook vanuit milieuperspectief een goede keuze is geweest, of dat een afwijking van de beste keuze vanuit milieuperspectief goed onderbouwd is met andere valide argumentatie.

3.2 Het beoordelingskader

De alternatieven van elke botsproef zijn apart beoordeeld op de impact die het betreffende alternatief heeft op de fysieke leefomgeving. Bij deze beoordeling wordt gebruik gemaakt van een integraal beoordelingskader, dat bestaat uit vier domeinen. Per domein wordt een beoordeling gegeven naar gelang de verwachte impact van een alternatief. In de volgende paragraaf is beschreven welke criteria per domein worden gehanteerd. Hierin zijn ook aspecten meegenomen die minder ruimtelijk te duiden zijn, bijvoorbeeld sociale cohesie. Dit beoordelingskader is opgesteld conform de Europese m.e.r.-richtlijn.

3.2.1 De vier domeinen

Gezondheid en veiligheid

Op dit domein treden positieve effecten op als sprake is van een afname van milieuhinder die optreedt door bijvoorbeeld luchtverontreiniging of geluidemissies. Ook zijn er positieve effecten als een maatregel leidt tot een omgeving die (meer) bijdraagt aan het stimuleren van gezond gedrag, zoals sport en bewegen. Het voorkomen van ongevallen en mitigeren van veiligheidsrisico's wordt eveneens positief beoordeeld.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven als de keuze leidt tot een toename van verontreiniging en/of hinder, van gezondheidseffecten en/of van veiligheidsrisico's. Ook wanneer een keuze ongezond gedrag stimuleert of leidt tot toename van risico's voor kwetsbare groepen is dit aanleiding voor een negatieve beoordeling.

Omgevingskwaliteit

Op dit domein treden positieve effecten op als een maatregel bijdraagt aan een toekomstbestendig natuurlijk systeem, waarbij de fysieke leefomgeving is afgestemd op de aanwezige functie(s) en het klimaat. Maatregelen waarmee verstoring van processen - als gevolg van klimaatverandering - wordt voorkomen worden positief beoordeeld. Daarnaast wordt een positieve beoordeling gegeven als de keuze leidt tot meer omgevingskwaliteit. Die kwaliteiten kunnen betrekking hebben op landschap, cultuurhistorie, archeologie, ondergrond, water en natuur.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven wanneer de keuze bijdraagt aan toename van risico's als gevolg van klimaatverandering, zoals droogtestress, hittestress en wateroverlast. Ook bij aantasting van historisch en landschappelijk kapitaal of van het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, waaronder effecten op de biodiversiteit, de kwaliteit en omvang van natuur- en groengebieden en het watersysteem leidt dit tot een negatieve beoordeling en (andere) aanwezige waarden in de fysieke leefomgeving wordt een negatieve beoordeling gegeven. Wanneer de (relatieve) kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen en ecosysteemdiensten wordt aangetast, is dat ook een reden voor een negatieve beoordeling.

Leefbaarheid

Met de leefbaarheid worden economische en maatschappelijke aspecten van de fysieke leefomgeving bedoeld. Een positieve beoordeling wordt gegeven als een maatregel leidt tot een betere afstemming van de woningmarkt op de behoefte. Of als deze bijdraagt aan een toekomstbestendige economie, met banen die passen bij het arbeidspotentieel en opleidingen die passen bij de vacatures. Ook keuzes die bijdragen aan de levendigheid, sociale cohesie en een passend voorzieningenniveau worden positief beoordeeld. Het bieden van een betere bereikbaarheid van woon- en werklocaties wordt eveneens positief beoordeeld.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven wanneer de toekomst van belangrijke economische sectoren in gevaar wordt gebracht en wanneer keuzes leiden tot knelpunten in de bereikbaarheid, scheve verhoudingen op de woningmarkt of een onvoldoende voorzieningenniveau. Ook wanneer keuzes leiden tot verlies aan sociaal kapitaal en sociale cohesie wordt dit negatief beoordeeld.

Duurzaamheid

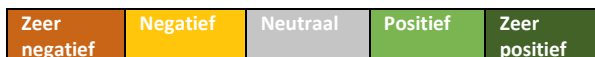
Wanneer keuzes bijdragen aan de energietransitie, de transitie naar een circulaire economie en naar kringlooplandbouw, dan wordt dit positief beoordeeld. Voorbeelden van positieve gevolgen zijn beperking van de CO₂-uitstoot, vergroenen van de energiebalans; reductie van het gebruik van grondstoffen; stimulering van hergebruik en duurzaam en meervoudig ruimtegebruik. In principe worden maatregelen die bijdragen aan een goede balans tussen de maatschappelijke behoeften en de draagkracht van de fysieke leefomgeving positief beoordeeld.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven aan maatregelen die deze balans (verder) in gevaar brengen, bijvoorbeeld doordat deze leiden tot onomkeerbare milieugevolgen, de productie van

afvalstoffen of (onevenredige) uitputting van natuurlijke hulpbronnen. Ook wanneer een keuze de mogelijkheid tot duurzaam, doelmatig en meervoudig ruimtegebruik in de toekomst onmogelijk maakt, kan een negatieve beoordeling worden gegeven.

3.2.2 Scorebord en beoordelingsmethode

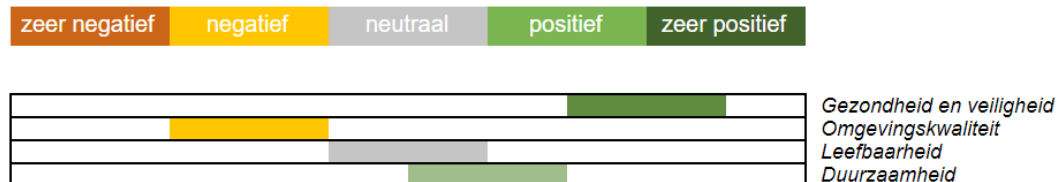
Op basis van de bovenstaande domeinen wordt elk alternatief van een botsproef afzonderlijk beoordeeld aan de hand van de referentiesituatie (zie hoofdstuk 2) en op basis van *expert judgement*. Hierbij wordt aan elk domein een waarde verbonden volgens onderstaande scorebalk. De score kan variëren van zeer negatief tot zeer positief. Een neutrale beoordeling wordt toegekend als het betreffende alternatief geen wezenlijke impact heeft op het betreffende domein. Positieve en negatieve beoordelingen worden gegeven aan de hand van de beschrijving in de voorgaande paragraaf. Het verschil tussen een positieve (of negatieve) en een zeer positieve (of zeer negatieve) beoordeling is relatief. Een extremere beoordeling wordt gegeven wanneer een alternatief op meerdere thema's significante effecten veroorzaakt, of bepalend is voor het doelbereik van de omgevingsvisie. Per alternatief wordt de beoordeling toegelicht.

Figuur 3-1 Scorebalk die gebruikt is bij de beoordeling van de alternatieven

Door middel van scoreborden kunnen alternatieven met elkaar vergeleken worden, wat de gemeente helpt bij het maken van keuzes in de omgevingsvisie. Een voorbeeld van een scorebord is hieronder weergegeven.

Voorbeeld

Figuur 3-2 Een voorbeeld van een scorebord per alternatief.

4 Beoordeling effecten botsproeven

4.1 Prioritering ruimteclaims

Toelichting

Stelling/vraag: Waar leggen we de prioriteit in Noord? Zet de ruimtevragers op de juiste volgorde. (1 is hoogste prioriteit, 6 is laagste prioriteit).

In de toekomst wil de gemeente op verschillende vlakken uitbreiden. Zo wil zij meer ruimte voor fietsers, is er een woningvraag en willen agrarische bedrijven zich verder uitbreiden omdat de regio hierom vraagt. Aan de andere kant wil de gemeente ook het groene karakter en erfgoed behouden. De verschillende ruimtevragers die er zijn in Scherpenzeel zijn: wonen, recreatie, agrarische bedrijvigheid, natuur, cultuurhistorie en zorg.

In de huidige situatie biedt Scherpenzeel Noord de meeste mogelijkheden om de bovenstaande ruimtevragers mogelijk te maken. In de dorpskern is er geen ruimte voor grootschalige wijzigingen. Waar er een ruimtevrager wordt toegevoegd zorgt dat er voor dat een andere ruimtevrager niet gerealiseerd kan worden op die plek.

Beoordeling

Optie A: woningen realiseren om te groeien als dorp

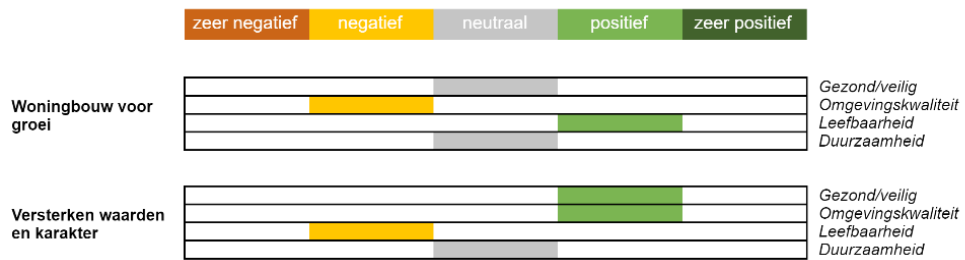
Het bouwen van woningen om te groeien leidt onvermijdelijk tot meer uitbreidingsbehoeften in het buitengebied. Dit gaat ten koste van groen en agrarische bedrijfsruimte in het gebied. Deze ontwikkeling heeft een positief effect voor zaken die samenhangen met het voorzieningenniveau. De gezondheid en veiligheid zal hiermee mogelijk licht negatief beïnvloed worden door meer verkeersbewegingen en daardoor een hogere geluidbelasting en afname van de luchtkwaliteit. Hiervoor zijn echter maatregelen te treffen. Hierbij kan gedacht worden aan meer ruimte voor de fiets, minder ruimte voor de auto, en geen woningen bouwen in geluid- of geurbelaste gebieden. Bovendien leidt het saneren van agrarische bedrijven ook tot gezondheidsvoordelen, zoals minder uitstoot van (zeer) fijnstof en mogelijke geurhinder.

Optie B: versterken van bestaande waarden en karakter en een mindere focus op groei

Deze keuze resulteert in de instandhouding van het huidige karakter van Scherpenzeel Noord en het inperken van uitbreiding door verschillende ruimtevragers. Zoals een uitbreiding van groen in het gebied. Deze ontwikkeling heeft een positief effect op de omgevingskwaliteit omdat de positieve aspecten in het gebied worden behouden. De omgevingskwaliteit neemt hierdoor toe. Aan de andere kant vindt er geen doorontwikkeling van het dorp plaats. Hierdoor komt het voorzieningenniveau onder druk te staan. Want door vergrijzing en ontgroening (jongeren die geen woning kunnen vinden trekken weg) neemt de leefbaarheid mogelijk af. Deze keuze is dus met name voor de huidige bestaande gemeenschap in het dorp positief, maar op de korte termijn gericht.

Prioritering ruimteclaims

4.2 Gezonde leefomgeving vs. agrarische sector

Toelichting

Stelling: We tonen ambitie op het gebied van de gezonde leefomgeving en streven naar de WHO-gezondheidsnormen, de agrarische bedrijven dienen zich hieraan aan te passen.

In het kader van gezondheid: de fysieke leefomgeving heeft invloed op de gezondheid van mensen. De gemeente Scherpenzeel heeft een groene en beweegvriendelijke leefomgeving die uitnodigt tot beweging en wil dit graag behouden en versterken. Daarnaast hanteert de World Health Organization (WHO) advieswaarden ten aanzien van een gezonde leefomgeving. Voor fijnstof (PM₁₀) wordt een advieswaarde gehanteerd van jaargemiddelde van 20 µg/m³, en voor stikstofdioxide (NO₂) wordt een advieswaarde gehanteerd van jaargemiddelde van 40 µg/m³. Aan de advieswaarde voor stikstofdioxiden wordt ruimschoots voldaan. Aan de advieswaarde voor fijnstof wordt in het buitengebied in de buurt van agrarische bedrijven, met name in het noordoosten van de gemeente, niet voldaan.

In de gemeente Scherpenzeel zijn circa 30 agrarische bedrijven actief. Deze zijn vooral buiten de kern van Scherpenzeel gesitueerd. Agrarische bedrijven zijn belangrijk voor de economie van Scherpenzeel. Als onderdeel van de Regio Foodvalley, een economische topregio op het gebied van AgriFood, is het bovendien een deel van het imago van Scherpenzeel. Echter, leveren deze bedrijven wel een nadelige bijdrage aan een gezonde leefomgeving.

Beoordeling

Optie A: het versterken en verbeteren van de gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving is mede afhankelijk van hinderfactoren in de directe omgeving. Het stimuleren van een gezonde leefomgeving betekent dat bepaalde milieuonvriendelijke activiteiten, zoals milieubelastende agrarische bedrijven en wegverkeer zoveel als mogelijk worden beperkt.

Een beweegvriendelijke en groene leefomgeving met veel mogelijkheden om te bewegen heeft een positief effect voor de gezondheid. Gezond gedrag wordt op deze manier gestimuleerd. De gemeente wil het bestaande aanbod behouden en versterken, door in het buitengebied meer mogelijkheden om te bewegen te realiseren, zoals veilige wandel- en fietspaden. Een gezonde leefomgeving werkt ook positief op de levendigheid en sociale cohesie in dit gebied: mensen zoeken elkaar op en hebben de ruimte op straat om elkaar te ontmoeten. Op het gebied van duurzaamheid worden geen ontwikkelingen voorzien die actief bijdragen en een verbetering tot stand brengen.

Wanneer milieubelastende activiteiten in dit gebied worden beperkt zal dit een positief effect hebben op de luchtkwaliteit, met een mogelijke afname van fijnstof tot onder de WHO-gezondheidsnormen. Ook zijn er mogelijkheden om een afname van de geluidsbelasting te bewerkstelligen, door nieuwe bebouwing dusdanig te situeren dat deze altijd een geluidluwe zijde heeft (dus van de geluidsbron af).

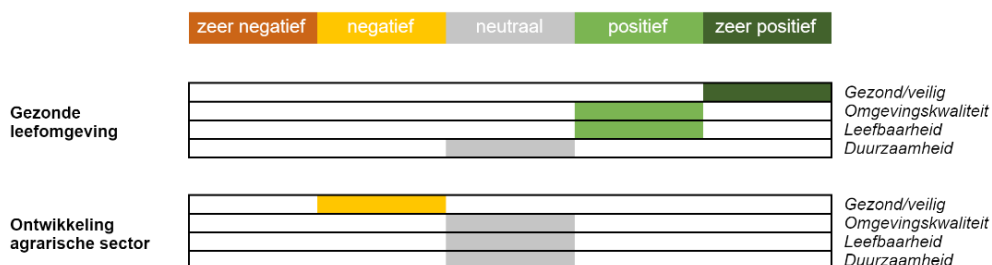
Optie B: ruimte voor ontwikkeling van de agrarische sector

Deze keuze zorgt niet direct dat er minder ruimte voor stimulering van gezond gedrag is, maar het heeft wel negatieve milieueffecten. Een uitbreiding van de agrarische sector zorgt per saldo voor meer uitstoot van PM₁₀, wat leidt tot een verslechtering van de gezondheid in de omgeving, al kan

deze bij nieuwe ontwikkelingen minder zwaar belastend zijn door toepassing van nieuwere technieken. Bovendien kan door ontwikkeling van de agrarische sector ook ruimte worden gegeven aan innovatie, waarbij juist de milieubelastende elementen van de sector zoveel mogelijk worden teruggedrongen (denk aan kringlooplandbouw of bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik in combinatie met energie opwek). Hoe ruimte voor ontwikkeling concreet wordt ingevuld is dus van belang voor de uiteindelijke impact. Voor nu is het als neutraal gescoord op gebied van duurzaamheid met voorgaande als aandachtspunt.

De omgevingskwaliteit verslechtert niet in grote mate door uitbreiding van agrarische bedrijven, het landschap wordt al overwegend gekenmerkt door de agrarische bedrijven in dit gebied. Agrarische bedrijven zijn belangrijk voor Scherpenzeel en deze sector is onderdeel van de identiteit (bijvoorbeeld al in de naam van de regio: Foodvalley). Deze ontwikkeling heeft een positieve bijdrage aan een toekomstbestendige economie binnen de gemeente.

Gezonde leefomgeving vs. agrarische sector

4.3 Verdichting Scherpenzeel-Zuid vs. uitbreiding Scherpenzeel-Noord

Toelichting

Stelling: Na de realisatie van alle huidige woningbouwplannen gaan we alleen nog verder verdichten binnen de huidige (nog te realiseren) woningbouwplannen, zodat Noord een open agrarisch landschap blijft, ook als dat betekent dat er op plekken hoger mag worden gebouwd of een lagere parkeernorm geldt dan tot nu toe gebruikelijk.

De komende jaren ziet de gemeente verschillende ontwikkelingen in Scherpenzeel-Zuid, zoals woningbouw en nieuwe bedrijvigheid. Scherpenzeel-Noord heeft een landschappelijk en groen karakter. Nieuwe ontwikkelingen moeten worden ingepast in het landschap. Deze botsproef laat zien hoe verdichten in Scherpenzeel-Zuid in verhouding staat tot eventueel uitbreiden van Scherpenzeel-Noord.

Beoordeling

Optie A: in Scherpenzeel Zuid verder verdichten binnen de huidige (nog te realiseren) woningbouwplannen

Verdichten is een positieve ontwikkeling voor de leefbaarheid omdat er een betere afstemming komt met de behoefte op de woningmarkt en omdat er meer draagvlak voor voorzieningen komt. Verder verdichten betekent in essentie een afname van groen en open ruimtes in de wijken. Echter zijn de woningbouwplannen in Scherpenzeel-Zuid ruim opgezet en klimaatrobuust bedacht. Ook het terugschroeven van de parkeernorm leidt tot een positieve score op duurzaamheid.

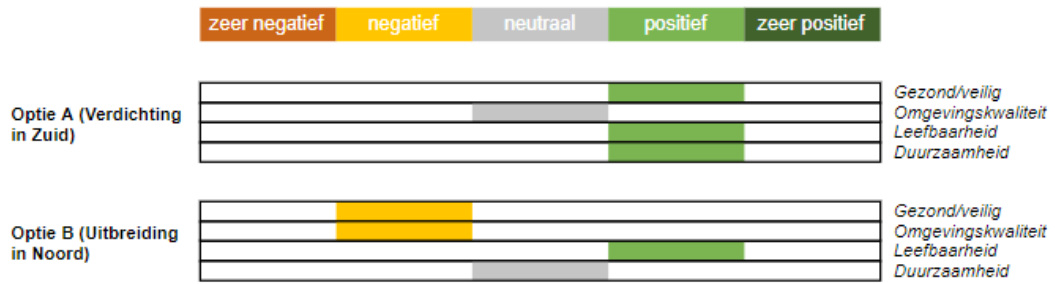
In de openbare ruimte wordt aandacht besteed aan een beweegvriendelijke inrichting die uitnodigt om te sporten en bewegen. Ook de transformatie van agrarische functies naar landschappelijk wonen en/of recreëren wordt gestimuleerd. Dit zijn positieve ontwikkelingen voor de gezondheid, omdat milieubelastende functies verdwijnen. Daar tegenover staat echter dat meer woningen ook de potentie heeft tot meer hittestress. Dit zijn aandachtspunten in het ontwerp.

Optie B: de woningbouwopgave verder uitbreiden naar het buitengebied in Scherpenzeel Noord

Woningen in het buitengebied van Scherpenzeel-Noord worden, zoals is gebleken uit paragraaf 2.2.3, blootgesteld aan een relatief hoge mate van luchtverontreinigende stoffen en geurhinder door de aanwezigheid van relatief veel agrarische bedrijven. Woningbouw in Scherpenzeel-Noord betekent een negatieve aantasting van de omgevingskwaliteiten van dit gebied, wanneer gekeken wordt naar de landschappelijke kenmerken.

Dit alternatief geeft een evenwichtigere spreiding van de woningbouwopgave, waardoor beide gebieden groen en open ruimtes kunnen behouden en toch meer inwoners kunnen huisvesten, wat positief is voor de leefbaarheid (ook vanwege de uitbreiding van voorzieningenaanbod). Bij een uitbreiding van woningbouw naar Scherpenzeel-Noord geldt dat gewaarborgd moet worden dat meervoudig ruimtegebruik mogelijk is om duurzamer om te gaan met de ruimte die er is en het groene open karakter niet verloren gaat.

Verdichting Zuid vs. Noord

4.4 Bereikbaar centrum vs. groen centrum

Toelichting

Stelling: We maken werk van de ambitie voor meer levendigheid in het centrum van Scherpenzeel door ruimte te maken voor fietsers en voetgangers ("shared space"), ontmoetingsplekken, groen en horeca, dit gaat ten koste van parkeerplaatsen.

In de openbare ruimte van het centrum ligt een behoorlijke ruimteclaim van parkeerplekken voor winkelend publiek. Deze ruimte kan ook gebruikt worden voor de vergroening van het centrum. In het huidige beleid wordt een ruime parkeernorm gehanteerd. Uitgangspunt is dat er op loopafstand tot voorzieningen voldoende plek beschikbaar blijft. De bezettingsgraad is echter laag, blijkt uit recent verkeersonderzoek (zelfs op piekmomenten minder dan 85%). Uit een participatieonderzoek kwam naar voren dat autogebruik iets is waar bewoners erg op gefocust zijn. Onduidelijk is of dit komt door gemak of door het gebrek aan alternatieven. Er werd in dezelfde participatie positief gereageerd op het stimuleren van fietsgebruik en toevoegen van groen in de plaats van parkeervakken.

Beoordeling

Optie A: parkeernorm handhaven in het centrum om winkelend publiek te faciliteren

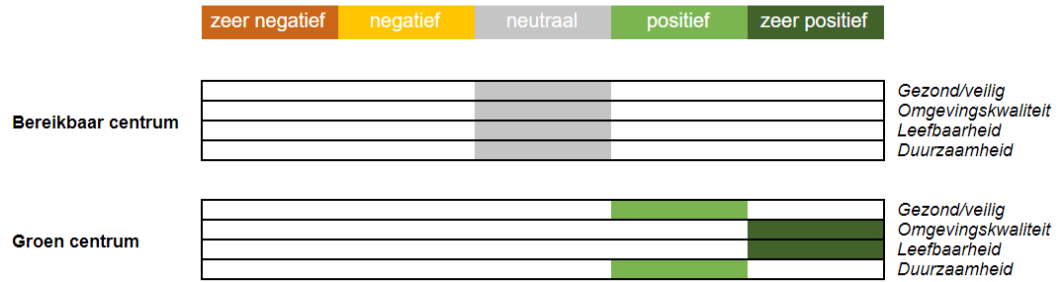
Autogebruik in het centrum leidt tot verhoogde risico's voor zowel (verkeers)veiligheid als gezondheid. Bovendien wordt het historisch centrum door geparkeerde auto's in het straatbeeld niet 'pittoresker'. Voor het winkelend publiek en bezoekers is het echter wel gebruiksvriendelijk. Omdat de optie niet gaat over het toevoegen van parkeerplaatsen maar over het handhaven van het huidige parkeerbeleid, zal de situatie op veel vlakken niet verslechteren. Maar de ruime beschikbaarheid aan verharde parkeerplaatsen heeft wel een impact op de hittestress voor het centrum. In dit geval kan worden gesteld dat gezien de bezettingsgraad er met minder parkeerplaatsen ook uit de voeten kan worden gegaan. Dit resulteert er in dat een deel van de openbare parkeerplaatsen verdwijnt waardoor winkelend publiek, maar ook overig langzaam verkeer, meer ruimte heeft om door het centrum te bewegen.

Optie B: parkeernorm terugschroeven en parkeerplaatsen transformeren naar shared space, ontmoetingsplekken, groen en horeca om de verblijfskwaliteit in het centrum te vergroten

Het stimuleren van fietsgebruik leidt tot gezondere inwoners. Het aandeel auto's dat het centrum bezoekt neemt af, waardoor de verkeersveiligheid toeneemt en de openbare ruimte meer kan worden ingericht naar het langzame verkeer. De kwaliteit van het centrumgebied neemt toe, voor zowel bezoekers (aantrekkelijker) als bewoners (ontmoetingsplekken). Kanttekening is dat door de mogelijke toename van reuring in het centrum er ook meer overlast ervaren kan worden. Aandachtspunt is wel dat bij het wegnemen van parkeervoorzieningen speciale doelgroepen als mindervaliden niet uit het oog moeten worden verloren.

Door het toevoegen van meer groen in de openbare ruimte, neemt ook de biodiversiteit toe (denk aan vogels, vleermuizen en insecten).

Bereikbaar centrum vs. groen centrum

4.5 Rust of reuring in het park

Toelichting

Stelling: A. Het gebruik van het park blijft zoals het is vs. B. we laten mondjesmaat nieuwe tijdelijke of kleinschalige functie horeca toe in het park, passend bij de rustige omgeving zoals een koffiewagentje of theehuis.

Tegen het centrum aan ligt Huize Scherpenzeel, omringd door 6 hectare park met vijvers. Deze recreatieve plek biedt veel mogelijkheden tot gemeenschapsbreed gebruik, maar momenteel wordt het slechts benut door hondenbezitters en als trouwlocatie. Uit het participatietraject blijkt dat een deel van de gemeenschap van mening is dat Huize Scherpenzeel meer tot het dorp mag gaan horen, middels toevoegen van voorzieningen, zoals mogelijkheid tot (kleinschalige) horeca. Er zijn ook inwoners die liever de rust van het park willen behouden.

Beoordeling

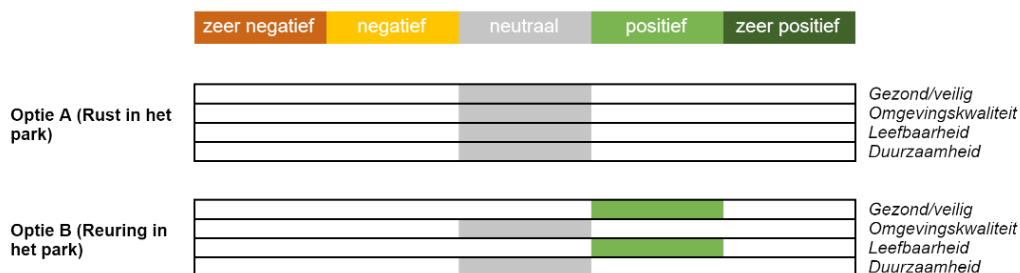
Optie A: behoud rust in het park

Het park biedt nu mogelijkheden tot wandelen en bij speciale gelegenheden leent het zich voor een bijzondere dag. Het scoort momenteel al hoog op wat het toevoegt aan Scherpenzeel op het gebied van omgevingskwaliteit, leefbaarheid en (mogelijkheden tot) gezond leven. Behouden van de rust in het park scoort echter op alle ambities neutraal, omdat de referentiesituatie niet verandert.

Optie B: reuring in het park middels kleinschalige of tijdelijke horeca.

Het aantrekken van meer gebruikers naar het park leidt tot een gezondere leefomgeving, en de kwaliteit van het park wordt daarmee beter benut. Horeca toelaten zorgt ook voor meer mogelijkheden tot ontmoeting. Echter wordt het park door intensiever gebruik minder aantrekkelijk voor bijvoorbeeld vogels, die de rust waarderen. De natuurwaarden die het park nu vertegenwoordigt zal hierdoor mogelijk afnemen. Door de gebruiksfuncties toe te voegen wordt het park echter wel beter benut door omwonenden. De omgevingskwaliteit scoort hiermee licht-negatief en licht-positief, dus neutraal. Ook wordt het beheren en onderhouden van het park arbeidsintensiever.

Rust of reuring in het park

4.6 Functionele invulling centrum

Toelichting

Stelling: A. We geven ondernemers meer ruimte om met initiatieven te komen voor ontmoetingsplekken in het centrum, en werken hiervoor kaders uit vs. B. streng beleid omtrent uniformiteit en behoud van het beeldkwaliteit in het centrum.

Het centrum van Scherpenzeel heeft een kleinschalig, gezellig dorps karakter. Het behoud daarvan kan door beeldkwaliteit streng te handhaven om verrommeling te voorkomen, maar uit participatie blijkt dat grote lijnen belangrijker zijn dan gedetailleerde regels. In goed overleg kaders bepalen is een andere optie, waarbij meer maatwerk nodig is maar daar wel meer vrijheid voor ondernemers tegenover staat. Bovendien heeft de gemeente de ambitie om toerisme en recreatie in het centrum te bevorderen, dus toevoegen van ontmoetingsplekken draagt daar aan bij.

Beoordeling

Optie A: meer gevarieerde verblijfsruimten en vrijheid voor ondernemers

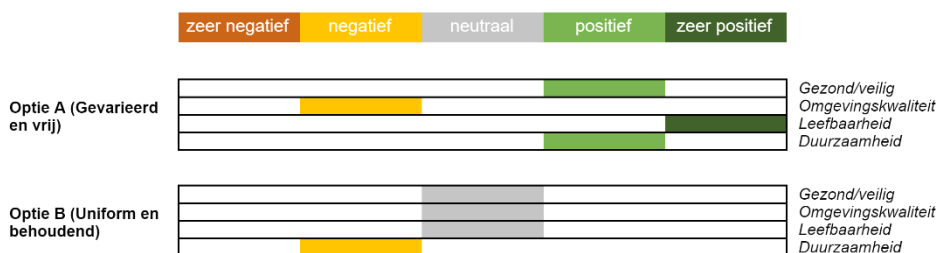
Variatie in verblijfsruimte komt, op een andere manier dan puur behoud van beeldkwaliteit, de omgeving ten goede. Maar veel vrijheid geven leidt in potentie tot verrommeling, hetgeen een negatieve score op de omgevingskwaliteit als gevolg heeft. Echter, variatie zorgt voor een levendig straatbeeld en daarmee mogelijk voor meer reuring en leefbaarheid. Ook zorgt het toevoegen van ontmoetingsplekken voor meer sociale cohesie en als bijkomstigheid bevordert dit de (mentale) gezondheid. Ook leidt meer bezoek aan het park tot een hoger gevoel van veiligheid, vooral 's avonds. Dit leidt tot een zeer positieve score op de leefbaarheid.

Meer gevarieerde verblijfsruimten, die meerdere doelen en voorzieningen huisvesten, zijn daarnaast ook duurzaam. Meervoudig ruimtegebruik levert minder noodzaak tot uitbreiden van voorzieningen op.

Optie B: uniformiteit en behoud beeldkwaliteit

Ook hierbij geldt dat het vasthouden aan bestaand beleid geen positieve of negatieve score oplevert. De beeldkwaliteit is over het algemeen goed. Echter kan bestaand beleid wel innovatie in de weg staan, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzaming. Een verdere conservatieve positie tegen uitbreiding of verandering van het beeldkwaliteit, betekent dat de huidige situatie in stand gehouden wordt. Hierom worden de andere aspecten neutraal beoordeeld.

Functionele invulling centrum

4.7 Grondgebonden woningen vs. appartementen in het centrum

Toelichting

Stelling: In Scherpenzeel is er behoefte aan appartementen voor starters en senioren, geven we meer ruimte aan appartementen in plaats van grondgebonden woningen? En: tot hoe hoog willen we deze in het centrum toestaan? (3 bouwlagen, 4 bouwlagen, 5 bouwlagen, 6 bouwlagen of meer)

De ruimteclaim vanuit starters en ouderen op de woningmarkt leidt tot frictie in het centrum. Door inbreiding toe te passen (de hoogte in bouwen in centrumgebied) komt er meer woonruimte beschikbaar voor deze groepen. Wel heeft dit een impact op het straatbeeld van de oude dorpskern.

Beoordeling

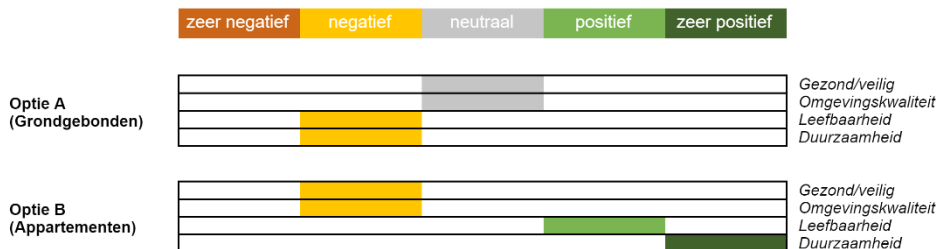
Optie A: huidige norm (twee bouwlagen met kap)

De bevolking van Scherpenzeel groeit en er is behoefte aan woningen voor zowel starters als senioren. Grondgebonden woningen in het centrum van Scherpenzeel kunnen ten dele de vraag naar woningen oplossen. Het vraagt om meer ruimte voor minder woningen. Dit is weinig duurzaam en komt ook de beoogde levendigheid niet per se ten goede: dergelijke woningen zullen in de huidige markt te prijzig zijn voor starters en niet levensloopbestendig voldoende zijn voor senioren. De optie heeft een nihil effect op de gezondheid, alsmede op de omgevingskwaliteit aangezien dergelijke woningen stedenbouwkundig ingepast zullen worden.

Optie B: meer appartementen in het centrum (hoogbouw)

Het toevoegen van appartementen, met name wanneer meer dan 3 bouwlagen worden toegestaan, leidt tot een afname van de oorspronkelijke historische uitstraling van het centrum. Ook leidt inbreiding tot meer drukte, minder ruimte voor privégroen (tuinen), meer parkeerplaatsen (en dus meer verharding) wat ongezondere leefomstandigheden met zich mee kan brengen. De leefbaarheid neemt daarbij echter wel iets toe; door het uitbreiden van het aantal bewoners zullen ook meer voorzieningen rendabel zijn, waardoor het geheel weer toeneemt. Inbreiding biedt wel veel mogelijkheden voor verduurzaming van bebouwing (appartementen zijn zuiniger in energieverbruik, omdat ze vaak wat kleiner zijn en profijt hebben van bijvoorbeeld de warmte van de onder- en bovenburen). Ook platte daken bieden veel mogelijkheden tot duurzame toepassing (zonnepanelen, groene daken), en omdat er voor meer inwoners minder oppervlakte wordt gebruikt is er sprake van een duurzamer ruimtegebruik.

Grondgebonden woningen vs. appartementen in het centrum

4.8 Uitbreiding bedrijventerreinen vs. herstructurering bedrijventerreinen

Toelichting

Stelling: Na Zwarte Land II kiezen we òf voor: A. zoeken nieuwe uitbreidingslocaties, of B. alleen nog herstructureren en herschikken van huidige bedrijventerreinen.

De geografische ligging van Scherpenzeel, in een economisch bloeiende regio Foodvalley en vlakbij regio Utrecht, biedt veel economische kansen. De werkgelegenheid in Scherpenzeel is hoog, met veel banen in verschillende sectoren. Nadat de uitbreiding van de bedrijventerreinen in de gemeente is afgerond met de komst van Zwarte Land II, staat Scherpenzeel dus voor de keuze uit een van de twee opties zoals aangegeven.

Beoordeling

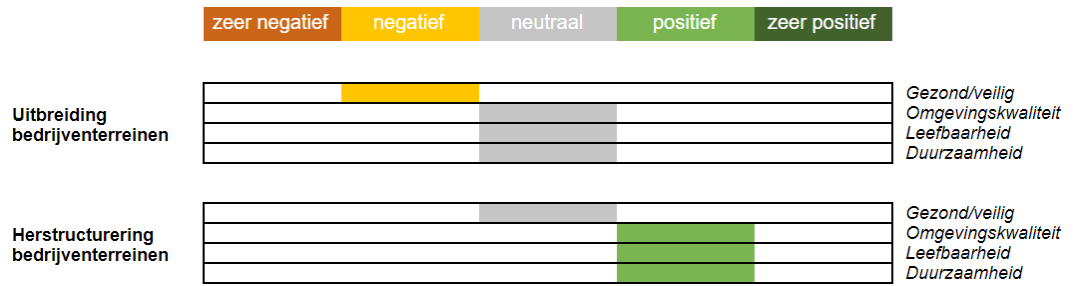
Optie A: zoeken naar nieuwe uitbreidingslocaties

Op de korte termijn wordt er al werk gemaakt van een nieuw bedrijventerrein Zwarte Land II. Verdere uitbreiding van bedrijventerreinen in de gemeente heeft positieve effecten voor de verbetering van het ondernemingsklimaat. Met nieuwe bedrijventerreinen nemen de negatieve effecten op de gezondheid toe: het verkeer neemt toe, waardoor de luchtkwaliteit neemt afneemt en eventuele geluidhinder toeneemt. Nieuwe bedrijventerreinen zullen wel duurzaam worden gerealiseerd door het benutten van kansen op gebied van duurzaam energiegebruik (zon op daken bijvoorbeeld). Het aspect duurzaamheid scoort echter neutraal: ondanks de inzet op duurzaam energiegebruik, is bij fysieke uitbreiding buiten de bestaande contouren geen sprake van duurzaam ruimtegebruik. Hiermee gaat namelijk agrarische grond, natuurgebied of groen verloren. Dit heeft in essentie een negatieve impact op de ambitie 'omgevingskwaliteit', maar het uitgangspunt is dat er een groene buffer gerealiseerd wordt tussen het bedrijventerrein en het buitengebied. Hierdoor scoort omgevingskwaliteit neutraal.

Optie B: alleen nog herstructureren en herschikken van huidige bedrijventerreinen

Het herstructureren en herschikken van de huidige bedrijventerreinen gebeurt aan de hand van de ambities op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en een algehele verbetering van de openbare ruimte. Ook moet er een verduurzamingsslag gemaakt worden met slimme combinaties van het verbeteren van de infrastructuur en het treffen van klimaatadaptatieve maatregelen. Door de huidige bedrijventerreinen beter benutten door herstructurering, is ook sprake van duurzaam ruimtegebruik. Ook worden de bedrijventerreinen levendiger. Daarnaast blijft herstructurering van bestaande bedrijventerreinen binnen de bestaande bebouwingscontouren, waarmee geen nieuwe negatieve effecten optreden op de gezondheid. Wel komt meer ruimte voor groen en er worden groene bufferzones rondom de bedrijventerreinen gerealiseerd. Dit scoort positief op de omgevingskwaliteit.

Bedrijventerreinen

4.9 Aandeel groen vs. aandeel woningen

Toelichting

Stelling: In het omgevingsplan nemen we een richtlijn op voor een minimum m² groen per woning in onze bestaande en nieuwe wijken.

Deze stelling gaat in op de botsing tussen twee ruimteclaims: die van klimaatadaptatie en die van de woningbouwopgave. Beiden vragen ruimte, maar die ruimte is beperkt. Moet deze keuze over het gehele dorp worden genomen, of kiest men voor inbreiding in de reeds bestaande bebouwde gebieden?

Beoordeling

Optie A: Voldoende groen in het (hele) dorp

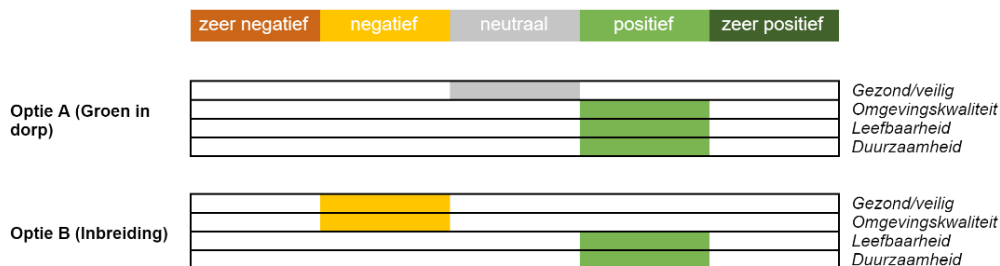
Voldoende groen heeft een positieve impact op de gezondheid van inwoners. Hoeveel onder voldoende wordt verstaan is echter voor interpretatie vatbaar. Een groene leefomgeving zorgt voor een hogere omgevingskwaliteit en voor een fijne leefbaarheid. Ook voor klimaatadaptatie en duurzaamheid is het gunstig, bijvoorbeeld omdat het zorgt voor verkoeling tijdens warme dagen, of voor afwatering tijdens hevige regenbuien.

Maar aandachtspunt is dat ruimte geven aan het één ook betekent dat een andere ruimteclaim minder krijgt. De druk op de woningmarkt kan er voor zorgen dat jongeren die een woning zoeken in de gemeente geen succes hebben en daardoor gedwongen zijn elders te gaan wonen. Dit in combinatie met de trend van vergrijzing kan leiden tot een minder breed voorzieningenaanbod, wat de leefbaarheid op termijn weer schaadt.

Optie B: Inbreiding bij nieuwe woningen

Inbreiding betekent zoveel als meer woningen bouwen zonder meer grond te gebruiken. Dat suggereert dat daarmee de ruimteclaim niet verder toeneemt. De (voornamelijk verkeers-) veiligheid zal iets achteruit gaan, evenals de beeldkwaliteit van de historische kern. Maar het voorzieningenniveau kan toenemen en dat heeft een positief effect op de leefbaarheid. Inbreiding biedt wel kansen voor verduurzaming, hoewel meer bebouwing en meer drukte ook kan leiden tot meer hitte op warme dagen.

Aandeel groen vs. aandeel woningen

4.10 Omgang energietransitie

Toelichting

De gemeente Scherpenzeel zet maximaal in op het gebruik van daken, waar we 6 ha zon op dak willen realiseren in 2030.

Aanvullend wordt in Scherpenzeel Noord ruimte gemaakt voor initiatieven voor in totaal duurzame opwek in de vorm van 2 grote windturbines (6-10 MW) en 20 ha zonneveld (tot 2030).

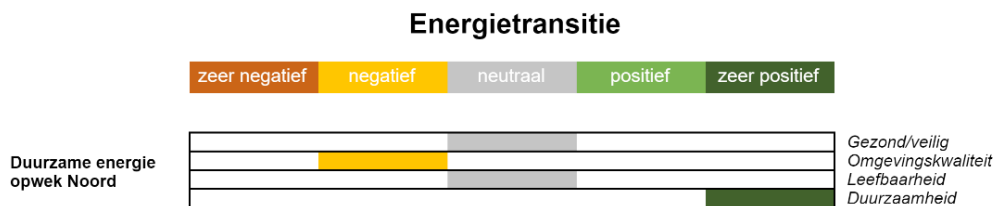
Beoordeling

20 ha zonneveld in Scherpenzeel Noord en twee windturbines

Voor Scherpenzeel Noord worden de mogelijkheden onderzocht of bedrijven in dit gebied zonnevelden kunnen aanleggen tot maximaal 0,5 ha waarbij ook gebruik wordt gemaakt van daken. De realisatie van grootschalige duurzame energie opwekking in het buitengebied heeft een negatieve impact op het landschap en de natuur. Maar door de maximale grootte vast te zetten op 0,5 ha wordt dit effect enigszins gemitigeerd. Bovendien komt er een zonneladder waardoor zoveel mogelijk reeds bestaande bebouwing wordt voorzien van zonnepanelen voordat zonnevelden in het landelijk gebied worden gelegd.

De plaatsing van twee windturbines in het buitengebied heeft ook een negatieve impact op het landschap en de natuur. Landschappelijk leiden windturbines tot horizonvervuiling en aantasting van de openheid van het gebied. Voor de natuur zijn er mogelijk negatieve effecten op vogels, vleermuizen en andere gevleugelden. Windturbines produceren ook geluid, de norm is 48 dB op woningen. Maar vooral in open en stil gebied leidt een windturbine tot een waarneembare toename van geluid. Daarnaast kan ook sprake zijn van laagfrequent geluid, hoewel dit nog niet volledig wetenschappelijk is onderbouwd. Los van de wet en regelgeving omtrent geluid, slagschaduw, etc. heeft de gemeenteraad strengere afstandsnormen vastgesteld tot omwonenden. Al met al is neutraal gescoord op de ambities een gezonde en veilige leefomgeving te waarborgen. Wel is de locatie een aandachtspunt.

Uiteraard is duurzame energieopwekking wel zeer positief voor de ambitie duurzaamheid.

5 Conclusie en aanbevelingen

In deze milieuimpactbeoordeling zijn de tien keuzes voor de Omgevingsvisie Scherpenzeel vanuit milieuperspectief beschouwd en beoordeeld. De beoordelingen bieden een handreiking bij de besluitvorming welk van de opties vanuit milieuperspectief de voorkeur geniet. Uiteraard is het aan het gemeentebestuur om te bepalen en te onderbouwen welke keuze zij maakt. In dit hoofdstuk volgt op basis van de vier beoordeelde domeinen (gezondheid/veiligheid, omgevingskwaliteit, leefbaarheid, duurzaamheid) een beknopte samenvatting met enkele aanbevelingen.

Gezondheid/veiligheid

Scherpenzeel streeft ernaar een gezondere gemeente te worden. De minst ingrijpende wijze om hier invulling aan te geven, is het toevoegen van meer groen. Groen in het centrum, groen in het buitengebied en groen in de woonbuurten. Groene buitenruimten zorgen immers voor interactie tussen personen, heeft een positief effect op de mentale gesteldheid. Vooral de combinatie groen en rust gaat goed samen.

Een meer ingrijpendere manier om een gezondere en veiligere gemeente te creëren is het wegnemen van vervuilende manieren van vervoer. Gemotoriseerd autoverkeer leidt tot de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Maar ook leidt het tot geluidsoverlast, met name in de gebieden rondom de N-wegen, op de toegangswegen tot Scherpenzeel, in het centrum van de kern, en in het buitengebied.

Het buitengebied is in alle gevallen het meest milieubelast. De agrarische bedrijven in het noorden van de gemeente en het bedrijventerrein aan de westzijde van de kern leiden tot hoge concentraties fijnstof, geluidbelasting en geurhinder. Hier ligt een uitdaging om de milieusituatie te verbeteren. Maar ook in de kern Scherpenzeel liggen uitdagingen om op adequate wijze om te gaan met de milieusituatie ter plaatse. Mogelijkheden hiertoe zijn:

- Ter vermindering van de concentraties luchtverontreinigende stoffen:
  - o Autoverkeer ontmoedigen door meer in te zetten op (schoon) openbaar vervoer, het wegnemen van parkeerplekken in het centrum, of een andersoortig parkeerbeleid voeren
  - o Agrarische bedrijven stimuleren BBT toe te passen
  - o Agrarische bedrijven actief stimuleren te stoppen
- Ter vermindering van de geluidbelasting:
  - o Bedrijven met een hoge geluidbelasting binnen de kern actief uitplaatsen naar het omliggende bedrijventerrein
  - o Autoverkeer binnen de kern zoveel als mogelijk ontmoedigen door lagere rijsnelheden voor te schrijven of door bepaalde straten eenrichting te maken
  - o Nieuwe bebouwing aan een geluidbelastende bron dusdanig situeren dat deze altijd een geluidluwe (stille) zijde heeft
  - o Mogelijkheden onderzoeken of er aan de overdracht van geluid in het buitengebied – langs de N-wegen waar de geluidbelasting het hoogst is – maatregelen te treffen zijn, zoals geluidschermen of afscherpende bebouwing
- Ter vermindering van de geurhinder:
  - o Agrarische bedrijven stimuleren BBT toe te passen
  - o Agrarische bedrijven actief stimuleren te stoppen

Omgevingskwaliteit

De omgevingskwaliteit van Scherpenzeel kenmerkt zich door de historische kern en het groene open landschap erbuiten. Ook zijn her en der bossen. De ligging in het groen geeft de kern een goede omgevingskwaliteit. Binnen de kern wordt een verbetering van de omgevingskwaliteit gewaarborgd door enkele mogelijke maatregelen:

- Voldoende groen in de openbare ruimte, maar ook aan gevels en mogelijk op daken
- Een goede waterafvoer – dit betekent verstening tegengaan en mogelijk bestaande verharde locaties zoveel als mogelijk herinrichting en de verharding zoveel als mogelijk beperken
- Voldoende schaduwplekken zodat de buitenruimte ook tijdens hete zomerdagen nog aantrekkelijk is om in te verblijven
- Het waarden en behouden van cultuurhistorische en archeologische elementen, ook bij nieuw te ontwikkelen locaties.

Leefbaarheid

De leefbaarheid van de kern staat onder druk. De bevolking groeit, maar deze vergrijsd gedeeltelijk. Daarnaast is er een tekort aan woningen voor starters en senioren en is uitbreiding van het aantal voorzieningen lastiger te bewerkstelligen bij demografische verschuivingen. De leefbaarheid kan sterk verbeterd worden door enkele mogelijke maatregelen:

- Uitbreiding van de diversiteit van functies en voorzieningen in het centrum, zodat deze voor elke demografische klasse aantrekkelijk is en blijft
- Het wegnemen van autoverkeer in het centrum en meer ruimte creëren voor langzaam verkeer (fiets en voetganger) leidt tot meer sociale verbondenheid en mogelijkheden tot ontmoetingen op straat
- Recreatieve ruimte en openbaar groen zoveel mogelijk behouden en uitbreiden. Dit betekent dat idealiter binnen de bestaande bebouwde omgeving wordt ingebreed, zowel voor woningen als voor bedrijven.
- De vraag naar woningen kan echter leiden tot een noodzaak om toch buiten de bestaande rode contour uit te breiden. Indien dit het geval is, houd dan rekening met een goede inpassing hiervan en een goede verbondenheid met de bestaande kern Scherpenzeel.

Duurzaamheid

Er ligt een opgave op gebied van energietransitie. In Scherpenzeel wordt ruimte gemaakt voor initiatieven voor in totaal duurzame opwek in de vorm van 2 grote windturbines (6-10 MW) en 20 ha zonneveld (tot 2030). De exacte locaties van de turbines en zonnevelden zijn echter nader te bepalen. Houd hier rekening met enkele zaken:

- Windturbines leiden mogelijk tot geluidhinder, slagschaduw, mogelijke effecten op de omgevingsveiligheid en horizonvervuiling. De mate waarin dient nader onderzocht te worden.
- Zonnepanelen op daken hebben een voordeel van meervoudig ruimtegebruik. Zonnevelden hebben dit voordeel nog niet en beperken het grondgebruik tot enkel de zonnevelden. In het buitengebied leidt dit aantasting van landschappelijke waarde en mogelijk ook tot hinder door reflectie.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al bijna 70 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK ALMERE
Postbus 10044
1301 AA ALMERE
T. +31 6 50039111
E. laura.neijenhuis@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2021

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.